

School of Business
Economics and Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

Handelshögskolans Civilekonomprogram

**Ger noten till goodwill tillräcklig
upplysning om värdet i tillgången?
och
Diskonteringsräntans utveckling
år 2005, 2006 och 2007**

Magisteruppsats

Kristin M Johansson 590130

Malin Källman 730930

Handledare

Gunnar Rimmel

Företagsekonomi / Externredovisning
VT 2008

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till alla respondenter vilka har möjliggjort denna uppsats och dess resultat. Vi vill även tacka revisorn Harald Jagner på Deloitte som har bidragit med förståelse för teorin och den praxis som har utvecklats avseende diskonteringsräntan.

Speciellt tack till vår handledare Gunnar Rimmel som har bidragit med värdefulla tankar och råd under uppsatsens gång. Vi vill även tacka våra respektive familjer för allt stöd under uppsats skrivandet.

Göteborg den 2 juni 2008

Kristin M Johansson

Malin Källman

Sammanfattning

Examensarbete i Företagsekonomi / Externredovisning, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Magisteruppsats VT 2008

Författare: Kristin M Johansson och Malin Källman

Handledare: Gunnar Rimmel

Titel: Ger noten till goodwill tillräcklig upplysning om värdet i tillgången?
och Diskonteringsräntans utveckling år 2005, 2006 och 2007

Bakgrund och problem: Den nya regleringen kräver omfattande värderingsarbete som är komplicerat och kostsamt. Frågan är: Ger det bättre information om goodwillvärdet och på vilket sätt? (Schultze, W., 2005). Detta kräver mer upplysning av goodwill. Därmed uppkommer vår huvudfråga: Ger noten till goodwill tillräcklig upplysning om värdet i tillgången?

Syfte: Att kartlägga om svenska börsnoterade bolag uppfyller upplysningskraven i noten till goodwill enligt IAS 36 för att se om noten ger tillräcklig upplysning om värdet i tillgången. Uppföljning av diskonteringsräntans utveckling för tre år görs dels för att se vad som hänt med den sedan kandidatuppsatsen men också för att den utgör en viktig del i upplysningarna. Studiens perspektiv är tänkt att vara utifrån den externa aktieinvesterares.

Avgränsningar: Studien omfattar tio av de tolv svenska noterade bolag vilka även medverkade i kandidatuppsatsen och som fortfarande är noterade på Stockholmsbörsen. De två som inte längre ingår i urvalet är inte längre noterade på Stockholmsbörsen.

Metod: Årsredovisningar har bearbetats utifrån upplysningskraven i IAS 36 punkt 126-134 och sammanställts i tabellform. Besöksintervju hos en auktoriserad revisor som svarade på frågor ur ett i förväg mailat frågeformulär gav en djupare förståelse för utvecklingen av hur företagen uppfyller upplysningskraven och hur diskonteringsräntan har utvecklats. Det framkom att känslighetsanalysen är väsentlig för att läsaren ska kunna göra en egen bedömning och få en rättvis bild av goodwillvärdet. Man ska dock inte stirra sig blind på en enskild siffra för diskonteringsräntan då den rör sig inom ett tillåtet intervall. Telefonintervjuer har skett med respondenterna ifrån de tio noterade företagen där de fick svara på en fråga: *Varför har er diskonteringsränta förändrats de senaste tre åren?* Eller i de fall då den förblivit oförändrad: *Varför har er diskonteringsränta inte förändrats de senaste tre åren?* Empirin har bearbetats, analyserats och jämförts med tidigare studier och artiklar som återfinns i den teoretiska referensramen. Studierna kommer ifrån den svenska marknaden medan artiklarna till övervägande del härrör från den amerikanska.

Resultat och slutsatser: IFRS 3 medförde att fler immateriella tillgångar identifieras än tidigare på bekostnad av goodwill men vi kan konstatera att andelen goodwill inte har minskat även om immateriella tillgångar har ökat. En annan observation är att företagen lämnar upplysningar i högre utsträckning än tidigare vilken kan bero på att de vet vad de ska upplysa om. Diskonteringsräntan har höjts i majoriteten av företagen i vårt urval vilket var förväntat med tanke på reporäntans höjning. Men den största upptäckten var just att finna att noten till goodwill är enbent. Man kan vara förvissad om att den inte är mindre värd än sitt redovisade värde men man ser inte värdeökningen i den vilken kan vara flera gånger större än det ursprungliga.

Förslag till fortsatt forskning: Utvidgad studie av diskonteringsräntan till att omfatta alla noterade bolag. Debatt behövs för att få en tolkning av IFRS så att en praxis sätts.

Förkortningar:

CAPM	Capital Asset Pricing Model
CFO	Cheif Financial Officer
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
SFAS	Statement of Financial Accounting Standard
WACC	Weighted Average Cost of Capital

Tabellförteckning:

Tabell 3-1: Sammanställning av upplysningskraven (Källa: Hultén, K., & Persson, L-E., Balans nr 6-7, 2006), s. 13

Tabell 3-2: Sammanställning för upplysningkraven i IAS 36 punkt 134 (Källa: Junger, C. & Kull, J., 2007), s. 16

Tabell 3-3: Valda indikatorer (Källor: SCB och Konjunkturinstitutet. Publicerad: 31 mars 2008), s. 18

Tabell 4-4: Sammanställning av Upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 134 (Källor: Respektive företags 2007 årsredovisningar), s. 24 - 25

Tabell 4-5: Sammanställning av Upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 126 - 133 (Källor: Respektive företags 2007 årsredovisningar), s. 26 - 27

Figurförteckning:

Figur 1-1: Uppsatsens disposition (Källa: egen gjord specifikt till studien), s. 3

Figur 2-2: Frågeformulär för revisorn (Källa: egen gjord specifikt till studien), s. 6

Figur 3-3 Värdehierarkin (Källa: Esquivel, O. & Gornik-Tomaszewski, S., Fair Value Measurements in Impairment Testing: How SFAS No.157 Increases Consistency and Comparability, Review of Business, Vol. 27 Issue 4, 2007), s. 15

Figur 4-4: Företagspresentation (Källa: från respektive årsredovisning, Affärsvärlden och Göteborgs Posten), s. 23

Figur 4-5: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 1 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 1), s. 28

Figur 4-6: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 3 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 3), s. 28

Figur 4-7: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 4 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 4), s. 29

Figur 4-8: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 5 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 5), s. 29

Figur 4-9: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 6 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 6), s. 30

Figur 4-10: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 7 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 7), s. 30

Figur 4-11: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 8 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 8), s. 31

Figur 4-12: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 9 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 9), s. 31

Figur 4-13: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 10 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 10), s. 32

Figur 4-14: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 12 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 12), s. 32

Innehållsförteckning:

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problem	2
1.3 Syfte	2
1.4 Avgränsningar	3
1.5 Disposition	3
2 Metod	4
2.1 Tillvägagångssätt	4
2.2 Metod val	4
2.3 Datainsamling	5
2.4 Urval	5
2.5 Trovärdighet	5
2.6 Bearbetning av empiri	6
2.6.1 <i>Frågeformulär för empiri från revisorn</i>	6
2.6.2 <i>Frågeställning för empiri från företagens respondenter</i>	6
2.6.3 <i>Bearbetning av årsredovisningarna</i>	6
2.7 Källkritik	7
2.8 Bearbetning av analys	7
2.9 Bearbetning av slutsats	7
3 Teoretisk referensram	8
3.1 Föreställningsramen	8
3.2 Globaliserad redovisning	8
3.2.1 <i>Framåtriktad principbaserad redovisning</i>	9
3.2.2 <i>Börsen har förändrats</i>	10
3.3 Rättvisande bild	10
3.3.1 <i>"Rättvisande redovisning – i princip" artikel av Jan Marton</i>	11
3.3.2 <i>Notens betydelse</i>	11
3.3.3 <i>Notens värde</i>	11
3.3.4 <i>"Är IFRS en tickande bomb?" artikel av G. Pettersson & G. Ek</i>	12
3.4 Upplyningskrav av redovisningsprinciperna	12
3.4.1 <i>Artikel "Tre heta IFRS områden"</i>	13
3.4.2 <i>Nedskrivningarnas upplyningskrav</i>	13
3.4.3 <i>Impairment testets upplyningskrav</i>	14
3.5 Skillnad mellan IASB och FASB impairment testet av goodwill	15
3.6 Junger och Kulls resultat	16
3.7 När uppstår goodwill?	17
3.8 Hur går Impairmenttestet till?	17
3.9 Globalisering och införandet av IFRS sett ur revisorers synvinkel	17
3.10 Diskonteringsräntan	18

4 Empiri	19
4.1 Sammanfattning av intervjun med den auktoriserade revisorn	19
4.1.1 Hur uppfattar ni diskonteringsröntans utveckling sedan införandet av impairment test av goodwill?	19
4.1.2 Vad ligger bakom denna utveckling?	20
4.1.3 Anser ni att impairment testet är ett nödvändigt ont?	21
4.1.4 Anser ni att upplysningskraven till goodwill noten (IAS 36.134) är för komplex för bolagen?	21
4.1.5 Hur granskar ni noten?	21
4.1.6 Anser ni att noten speglar värdet på goodwill?	21
4.1.7 Vilken uppg. anser ni saknas i noten för att spegla värdet på GW bättre?	21
4.1.8 Anser ni att antaganden påverkar värdet av goodwill i för stor utstr.?	22
4.1.9 Vilken upplysning är den allra viktigaste för att avgöra goodwill värt?	22
4.1.10 Har ni noterat om det har varit mer nedskrivningar i goodwill i USA i år?	22
4.2 Företagspresentation	22
4.2.1 Empiri av upplysningskrav enligt IAS 36 punkt 134	24
4.2.2 Empiri av upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 126 - 133	26
4.3 Empiri av diskonteringsröntans utveckling	28
5 Analys	33
5.1 Utvecklingen utav goodwill i förhållande till totala tillgångar	33
5.2 Utvecklingen utav goodwill i förhållande till omsättning	33
5.3 Utvecklingen utav diskonteringsröntan	33
5.4 Analys av upplysningskraven IAS 36 punkt 134	33
5.4.1 Analys av notpresentation och nedskrivning	33
5.4.2 Analys av redovisat värde för goodwill och immateriella tillgångar	34
5.4.3 Analys av nyttjandevärdet och de antaganden som detta baseras på	34
5.4.4 Analys av presentation utav diskonteringsröntan	35
5.4.5 Analys av känslighet för förändringar i viktiga antaganden	36
5.5 Analys av nedskrivningarnas upplysningskrav IAS 36 punkt 126-133	37
5.6 Analys av respektive företags diskonteringsränta och dess utveckling	37
6 Slutsats	38
6.1 Huvudfrågan besvaras	38
6.2 Uppföljning av diskonteringsröntan	39
6.3 Egna reflektioner	39
6.4 Förslag till fortsatt forskning	39
Referenslista	40

1 Inledning

I detta kapitel ges en bakgrundsbeskrivning, därefter följer en problemdiskussion och redogörelse av uppsatsens syfte. Slutligen redogörs för de gjorda avgränsningarna och uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Det har nu gått några år sedan koncerner i Sverige började ge ut sina årsredovisningar enligt IFRS/IAS. Dessa regler som är utgivna av IASB och antagna av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd syftar till ökad jämförbarhet mellan företag oavsett lokalisering. Avsikten med den nya regleringen för företagssammanslagningar är bland annat att öka informationen när det gäller goodwill, vilket kräver mer upplysning i årsredovisningsnoten. Den nya regleringen kräver omfattande värderingsarbete som är komplicerat och kostsamt. Frågan är: Ger det bättre information om värdet av goodwill och på vilket sätt? (Schultze, W., 2005). Värderingsarbetet blottlägger olönsamma uppköp vilket direkt avslöjar ledningens prestation eftersom goodwill nedskrivning måste ske omedelbart (Hepburn, B., 2002). Eftersom detta är ett omdiskuterat ämne bland redovisningspraktiker blir det intressant att analysera.

Ökad transparens utlovades och i med att alla EUs länder använder samma regler och eftersom länderna är olika såväl, socialt, kulturellt, ekonomiskt som legalt, så skulle reglerna baseras på principer enligt *Föreställningsramen*, men i de fall då särskild standard finns så redovisar man enligt denna i första hand (IFRS/IAS 2007).

Den 31 mars 2004 började den omarbetade versionen av *IAS 36 Nedskrivningar* att användas vid nedskrivningsprövning av tillgångar. Även *IAS 38 Immateriella tillgångar* anpassades till införandet av *IFRS 3 Rörelseförvärv* som används för att identifiera alla tillgångar och skulder vid förvärv. Goodwill uppkommer i samband med förvärv och utgörs av tillgångar minus skulder värderade till marknadsvärde. Goodwill klassificeras som en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod och definieras som extra goda förtjänster genom synergier till följd av att två företag går ihop. Goodwill skrivs inte längre av linjärt, istället utförs test så kallat impairment test då indikation på värdeförändring uppkommer. Men även utan indikation minst en gång om året vid samma tidpunkt på nivån för den lägsta kassagenererande enheten för att förvissa sig om att tillgångarnas redovisade värde inte är högre än återvinningsvärdet. Med redovisat värde avses det belopp en tillgång redovisas till första gången minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Om det redovisade värdet visar sig vara högre än återvinningsvärdet måste en nedskrivning göras. Återvinningsvärdet är det högre värdet av en tillgångs verkliga värde minskat med försäljningskostnaden och tillgångens nyttjandevärde. Nyttjandevärdet i sin tur är nuvärdet av de framtida kassaflöden en tillgång eller en kassagenererande enhet förväntas generera. Goodwill nedskrivningar kan inte återföras. Upplysningar skall lämnas till när och hur impairment testet utförts och vilka antaganden som gjorts, vilken diskonteringsränta som använts och vilka prognoser som finns för företagets kommande tillväxttakt och så vidare (IFRS/IAS 2007).

FASB tog år 2001 beslut om att underlätta för användare av de finansiella rapporterna genom att ersätta två olika metoder för sammanslagning av företag, där den ena kallad *Merger* eller poolningsmetoden vilken innebar sammanslagning av två företags tillgångar och skulder och där goodwill blev en klumpsumma, medan den andra metoden *Acquisition* innebar identifikation av tillgångar och skulder till fair value en metod som undveks eftersom den var kostsam och komplicerad. Dessa båda metoder ersattes med en *Business combinations*. Enligt denna standard måste förvärvaren identifieras och en förvärvsanalys göras där tillgångar och skulder identifieras och värderades till fair value och där övervärdet blev goodwill som inte längre amorterades utan prövades för impairment. IASBs första uppgifter var att göra en likadan standard som FASB hade gjort på så vis kom *IFRS 3 Företagsförvärv* till och samarbetet mellan reglerarna förbättrades men rekordstora goodwillnedskrivningar gjordes det första året vilket tillskrevs brister i de tidigare reglerna. (Cearns, K., 2005).

Enligt artikeln ”*Applying New M & A Accounting Rules*” så är beslutet om till vilken rapporteringsenhet goodwill ska allokeras direkt efter förvärvet avgörande för hur det kommer att gå vid impairment test i framtiden. Beroende på vad företaget vill uppnå kan goodwill allokeras så att nedskrivningsbehov uppstår omedelbart efter förvärv vilket uppnås genom att tillskriva goodwill en rapporteringsenhet som går dåligt. Vill företaget undvika nedskrivning så kan goodwill placeras tillsammans med två enheter en förlustgivande och en säker vinstgivande rapporteringsenhet som klarar att bära goodwill för båda (King, A., M., 2001). Nu när reglerna har etablerat sig bör man kunna utläsa värdet av goodwill i årsredovisningsnoten.

1. 2 Problem

Den nya regleringen att i stället för linjär avskrivning av sin goodwill måste företagen göra omprövningar av sin goodwill för att se om nedskrivning behöver göras. Detta är en relativt komplicerad omprövning som artikeln ”*The Value Relevance of Goodwill Impairment Loss*” styrker (Duangploy, O., Shelton, S., Omer, K., 2005). De nya reglerna kräver även högre upplysningskrav på goodwillnoten enligt IAS 36 vilket skall ge läsaren av årsredovisningen tillräcklig upplysning om goodwillvärdet. Därmed uppkommer en intressant fråga:

Ger noten till goodwill tillräcklig upplysning om värdet i tillgången?

Det intressanta är om noten speglar värdet av tillgången eftersom många antaganden påverkar värderingen och dessutom är goodwill en immateriell tillgång det vill säga ingenting man kan ta på. Förutom detta är framtida kassaflödena inte direkt hänförliga till goodwill.

Noten skall även ge upplysning om vad för diskonteringsränta som har använts i impairment testet vilket författarna undersökte i sin kandidatuppsats ”*Impairment Test av Goodwill – analys av diskonteringsräntan*” (Johansson, K., M., Källman, M., Norrlender, J., 2007). Vilket gör det intressant att följa upp den studien genom att undersöka diskonteringsräntans utveckling.

1. 3 Syfte

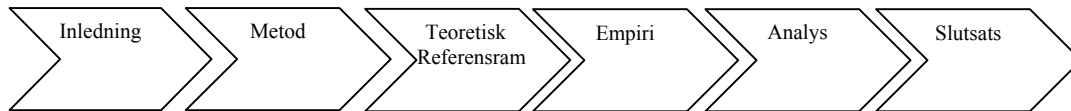
Syftet med uppsatsen är att kartlägga om Svenska börsnoterade bolag uppfyller upplysningskraven för goodwill noten enligt IAS 36 för att se om noten ger tillräcklig upplysning om värdet i tillgången. Vi följer även upp diskonteringsräntans utveckling de senaste 3 åren som uppföljning av kandidatuppsatsen därför att diskonteringsräntan är en viktig del i upplysningskraven. Studiens karaktär skall ses ifrån ett investeringsperspektiv.

1.4 Avgränsningar

Studien omfattar enbart svenska noterade företag och samma revisorer som användes i författarnas kandidatuppsats. De företag och revisorer som valde att inte delta har inte ersatts med nya.

1.5 Disposition

Uppsatsens disposition är uppbyggd enligt nedanstående figur.

Figur 1-1: Uppsatsens disposition (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Uppsatsens inledning beskriver studiens: bakgrund, problemformulering, syfte och vilka avgränsningar som har gjorts.

Metoden behandlar den teori som ger stöd för hur empirin skall analyseras i uppsatsen och därefter slutsatsen. Metodavsnittet presenterar: vetenskaplig ansats, förkunskaper, metodval, datainsamling, urval, tillvägagångssätt, diskussion om studiens trovärdighet och tillvägagångssättet för empiri, analys och slutsats.

Den teoretiska referensramen behandlar relevanta artiklar som diskuterar ämnet och de relevanta delarna i IAS 36 *Nedskrivningar*, IAS 38 *Immateriella tillgångar*, IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter* och IFRS 3 *Rörelseförvärv*. Ramen kommer även att innehålla information om relevanta delar angående amerikansk reglering.

Empirin innehåller en sammanfattning av de intervjuer som är gjorda med revisorer samt studiens anonyma respondenter.

Analysen presenterar ett sammanställt resultat med en objektiv ansats av studiens intervjuer. Uppsatsens slutsats presenterar vad studiens resultat blev och om uppsatsens syfte och problemformulering kan anses vara besvarade.

2 Metod

I detta kapitel ges en beskrivning om tillvägagångssättet, val av metod, datainsamling, urval, trovärdighet, samt en diskussion om reliabiliteten och validiteten i studiens källor. Slutligen presenteras bearbetningen av empirin och analysen samt slutsatsen.

2.1 Tillvägagångssätt

För att på bästa sätt besvara huvudfrågan: *Ger noten till goodwill tillräcklig upplysning om värdet i tillgången?* Så valde författarna att använda sig av börsnoterade företags publicerade årsredovisningar. Dessa laddades ner från Internet och användes för att visa goodwillens betydelse för företagen och om de uppfyllt upplysningskraven för IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 126 till 134. Författarna valde samma företag och respondenter som användes vid kandidatuppsatsen eftersom diskonteringsräntans utveckling skulle följas upp. De företag som inte länge är börsnoterade ersattes inte. Tio börsnoterade bolag inom olika branscher omfattas av studien. Problemformuleringen kräver experter inom området och därmed valde författarna att kontakta samma revisorer som intervjuades vid kandidatuppsatsen. De revisorer som inte kunde medverka ersattes inte. En auktoriserad revisor med erfarenhet från börsnoterade bolag omfattas av studien. Intervjun gjordes genom besöksintervju på revisorns kontor och ett frågeformulär sändes via email en vecka innan. Besöksintervjun tog en timme och författarna frågade samma frågor som i frågeformuläret. Intervjun spelades in för att författarna inte skulle missa något när den återges i uppsatsen.

Intervju frågorna till revisorn är öppna för att ge utrymme för svar med egna ord och diskussion (Rosengren, K-E & Arvidsson, P., 2001, s. 159). Författarna valde att ställa en enda öppen fråga till respondenterna hos företagen för att ge utrymme för så mycket information om diskonteringsräntans utveckling de senaste tre åren som möjligt. Intervjuerna utav respondenterna på företagen gjordes via telefon då de kontaktades för förfrågan om medverkan i uppsatsen. Samtliga respondenter som kontaktades tackade ja och ingen behövde tid för att förbereda sig inför intervjun, så den gjordes direkt. Detta visade sig vara positivt för studien för det gav hög trovärdighet utav vad respondenterna svarade. Författarna valde telefonintervju med respondenterna eftersom det är tidseffektivt och ger en större möjlighet till dialog och diskussion gentemot email intervju. Det som möjligen var tidsödande var just att nå respondenten men det är förståeligt med hänsyn tagen till det ansvar en CFO har. Telefonintervjuerna tog mellan 2 och 10 minuter. Dokumentationen utav intervjun gjordes medan eller direkt efter telefonintervjun. Uppsatsens teoretiska referensram består bl.a. av många akademiska artiklar. Dessa har laddats ner via databasen "Business Source Premier". Böcker har lånats hos olika bibliotek runt om i Göteborg. Övriga databaser som används är Gunda och Libris.

2.2 Metod val

Det finns två metodval, kvantitativa och kvalitativa. Kvantitativ metod betyder att man använt sig av statistik, matematik eller andra mätningar (Backman, J. 1998, s. 31). Kvalitativ metod bygger på att man använder sig av intervjuer och enkäter och att man kan analysera informationen direkt samt att möjligheten finns att ändra tillvägagångssättet under uppsatsens tillkomst. Den kvalitativa metoden ger en djupare kunskap (Rosengren, K-E & Arvidsson, P,

2001, s. 130-131). Allt material måste vara inhämtat innan man kan börja analysera. Information från företagens årsredovisningar har hämtats för att se om upplysningskraven för IAS 36 punkt 126 till 134 har uppfyllts för att svara på om goodwillnoten ger tillräckligt med upplysning om värdet. Därmed användes både den kvantitativa metoden och den kvalitativa metoden för att på bästa sätt svara på huvudfrågan i uppsatsen.

2.3 Datainsamling

Rapporten bygger på primär- och sekundärdata, som är relevanta för studien. Uppsatsens primärdata bygger på tio telefonintervjuer gjorda med samma respondenter hos företagen som intervjuades vid författarnas kandidat uppsats. I vissa företag har ny person ersatt den tidigare CF eller CFO. En besöks intervju av en auktoriserad revisor har också utförts. Årsredovisningar, litteratur och artiklar samt datasökningar via Business Source Premier, Gunda, Libris och olika tidskrifts databaser utgör uppsatsens sekundärdata.

2.4 Urval

För att få en relevant uppföljning av diskonteringsräntan valde författarna att använda samma urval av revisorer, företag och respondenter som användes vid kandidatuppsatsen. Två bolag föll bort eftersom de inte längre är börsnoterade och två auktoriserade revisorer kunde inte intervjuas pga. tidsbrist. Kandidatuppsatsens urval gjordes i tre steg: val av revisorer därefter företag och till sist respondenter. Revisorerna valdes bland de största revisionsbyråerna, eftersom de oftast är påskrivande revisorer för börsnoterade bolag. Förfrågan skedde genom email och den revisor som kunde avsätta en del av sin tid bokades tid med för en besöksintervju av författarna. Samtliga bolag som medverkade i kandidatuppsatsen ville medverka i uppsatsen och de kontaktades via telefon och intervjuades vid det tillfället. Urvalet av företagen valdes vid kandidatuppsatsen och då valdes företag som var börsnoterade som har goodwill i sin balansräkning. Författarna valde företag inom så många branscher som möjligt: grossister, media, hälsovård, konsumentvaror, tjänster, råvaror och IT. Samma respondenter ville även medverka i uppföljningen av diskonteringsräntan vilket gjorde kontakten och intervjun avslappnad. Författarna valde respondenterna med stor omsorg under kandidatuppsatsen genom att tänka på deras teoretiska kunskap om IFRS, ansvarsposition och tillgänglighet.

2.5 Trovärdighet

För att få hög trovärdighet måste man veta att det man undersöker är det man avser att undersöka, dvs. man måste veta att man har god validitet. Man måste även veta att man undersöker materialet på ett tillförlitligt sätt, dvs. man måste veta att man har god reliabilitet (Patel & Davidson, 1994, s. 85). En annan viktig faktor i trovärdigheten är relevansen, vilket är information som är valid men som också kan relateras till den aktuella frågeställningen (Rosengren & Arvidson, 2002, s. 377). Uppsatsens validitet är dess förmåga att verkligen mäta det man avser att mäta (Rosengren & Arvidson, 2002, s. 47). Inre validitet kan uttryckas som att definitionerna i teorin skall stämma överens med definitionerna i mätinstrumentet, som i denna studie omfattas av våra intervjuer. Man stärker validiteten genom att säkerställa innehållsvaliditeten (Patel & Davidson, 2003, s. 98-100). God innehållsvaliditet har uppnåtts genom att studiens handledare har granskat studiens frågeformulär. Den yttre validiteten är svår att kontrollera eftersom det är svårt att veta om revisorn och respondenterna svarar korrekt på frågorna. Det som stärker den yttre validiteten är att se till att intervju objektet verkligen är den bäst lämpade att intervjuas (Lundahl, U. & Skärvad, P-H., 1999, s. 150), vilket författarna har strävat efter. När man mäter data på ett tillförlitligt sätt erhåller man reliabilitet (Patel & Davidson, 2003, s. 98). Feltolkningar kan dock inte uteslutas.

Årsredovisningarna har varit grunden till studien, därmed har relevans faktorn uppnåtts eftersom en annan undersökning kommer att ge samma resultat.

2.6 Bearbetning av empiri

Empirin i denna uppsats har baserats på en intervju med en auktoriserad revisor, på årsredovisningar från 2005, 2006 och 2007 för respektive företag samt på telefonintervjuer med företagets respondenter. I insamlandet av empirin har ett frågeformulär använts, en standard telefonintervjufråga och ett specifikt tillvägagångssätt vid genomgången av årsredovisningarna.

2.6.1 Frågeformulär för empiri från revisorn

Nedanstående frågeformulär har använts vid intervjutillfället med revisorn:

Frågeformulär	
Revisorns syn på upplysningskraven för goodwill som behandlas i magisteruppsatsen "Ger noten till goodwill tillräcklig upplysning om värdet i tillgången?" och diskonteringsräntans utveckling som används vid impairment test av goodwill.	
Vårterminen 2008	
Handledare:	Gunnar Rimmel
Författare:	Kristin Johansson Malin Källman
Vi fokuserar på svenska publika företag.	
<ol style="list-style-type: none">1. Hur uppfattar ni diskonteringsräntans utveckling sedan införandet av impairment test av goodwill?2. Vad ligger bakom denna utveckling?3. Anser ni att impairment testet är ett nödvändigt ont?4. Anser ni att upplysningskraven till goodwill noten (IAS 36.134) är för komplex för bolagen?5. Hur granskar ni noten?6. Anser ni att noten ger tillräcklig mycket upplysning om värdet på goodwill för externa användare av årsrapporten?7. Vilken upplysning anser ni saknas i noten för att spegla värdet på goodwill bättre?8. Anser ni att antaganden påverkar värdet av goodwill i för stor utsträckning?9. Vilken upplysning är den allra viktigaste för att avgöra goodwill värdet?10. Har ni noterat om det har varit mer nedskrivningar i goodwill i USA i år?	

Figur 2-2: Frågeformulär för revisorn (Källa: egen gjord specifikt till studien)

Författarna har valt att intervjua samma revisorer som vid kandidatuppsatsen och bestämde i förväg att inte ersätta den som inte kunde intervjuas för att få en bättre kontinuitet vid uppföljningen av diskonteringsräntan. Tyvärr kunde endast en av de tre revisorerna intervjuas till denna studie. Empiri genom intervju med revisorn tillför studien en bättre och djupare förståelse för IFRS. Tillvägagångssättet har skett genom att återge revisorns svar i empirin.

2.6.2 Frågeställning för empiri från företagets respondenter

Frågan som ställts till företagets respondenter vid uppföljning av deras diskonteringsränta är: **Varför har er diskonteringsränta förändrats de senaste tre åren?** Eller om deras diskonteringsränta var oförändrad: **Varför har er diskonteringsränta inte förändrats de senaste tre åren?** Anonymitet har utlovats företagets respondenter, men en kort presentation av företaget finns i empirin. Respondenternas svar har sammanfattats under respektive företags graf som beskriver diskonteringsräntans utveckling i empirin.

2.6.3 Bearbetning av årsredovisningarna

Årsredovisningarna har varit grundläggande för empirin eftersom det är där diskonteringsräntorna kommit ifrån samt genomgång av goodwillnoten har utgått ifrån dessa.

Vid genomgång av upplysningskraven för IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 126 till 134 har författarna endast utgått ifrån informationen i goodwillnoten från 2007 årsredovisningar för att få en högre validitet. Årsredovisningar från år 2005, 2006 och 2007 har använts för att få fram diskonteringsräntorna för respektive år. Genomgång av hela årsredovisningen har gjorts för att finna diskonteringsräntan för att höja relevansen eftersom diskonteringsräntan kan vara placerad på olika ställen i årsredovisningarna.

2.7 Källkritik

Årsredovisningar, revisor, respondenter från företagen, lagtext, internt utbildningsmaterial, böcker, internet, akademiska artiklar och dagstidningar har varit uppsatsens källor. Informationskällorna måste vara tillförlitliga och relevanta. Källorna måste även vara objektiva, opartiska och oberoende (Lundahl, U. & Skärvad, P-H., 1999, s. 134). Årsredovisningarna anses vara tillförlitliga och relevanta eftersom de är reviderade av revisorer och publicerade. Nackdelen är att informationen kan vara svårfunnen eftersom årsredovisningarna är omfattande. Revisorn har valts eftersom han innehar relevant kunskap och erfarenhet. Nackdelen med intervjuer i allmänhet är att information filtreras. Respondenterna från företagen som intervjuades är definitivt relevanta men eftersom diskonteringsräntan är känslig information för börsnoterade bolag så kan respondenterna valt att inte diskutera allt. När lagtext används kan misstolkningar ske eftersom den är svårtolkad, men alltid tillförlitlig. Akademiska artiklar är tillförlitliga och relevanta, men kan bli misstolkade eftersom de flesta är på engelska. Böckerna som har valts till uppsatsen är relevanta och böcker är ofta tillförlitliga, men kan förlora i aktualitet. Göteborgs Posten är en dagstidning som har använts, pga. att den finns tillgänglig och har börsinformation. Man måste vara medveten om att allt som står i en tidning inte är sant, men i allmänhet är uppgifterna neutrala och tillförlitliga. Balans har använts som tidskrift eftersom den har relevant information och är skriven av revisorer. Nackdelen är att artiklarna inte är granskade och inte kan räknas som akademiska artiklar ännu. Processen med att få en artikel "peer reviewed" tar tid. Internt utbildningsmaterial från Deloitte har använts vilket har varit en fördel eftersom det har varit pedagogiskt skrivet. Internet har även använts vid skrivandet av uppsatsen. Nackdelen med Internet kan vara att tillförlitligheten kan vara tveksam och kvantiteten av information är gigantisk vilket kan hämma relevant material.

2.8 Bearbetning av analys

Analysen har bearbetats genom att binda samman den teoretiska referensramen med empirin för att fylla uppsatsens syfte. Analysen av empirin skall presenteras i en tolkningsbar form så att den kan relateras till den ursprungliga problemställningen, dock innebär den inte att problemets fråga är besvarad, det sker i slutsatsen (Backman, 1998, s. 29). Företagspresentationen har analyserats först genom att presentera goodwillens betydelse. Sedan har upplysningskraven enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 134 bearbetats punkt för punkt medan upplysningskrav enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 126 - 133 har bearbetats i sin helhet. Till sist har respektive företags diskonteringsränta och dess utveckling analyserats.

2.9 Bearbetning av slutsats

Slutsatsen består av: svar på huvudfrågan, egna reflektioner och förslag till fortsatt forskning. Kärnan i en slutsats är påståenden som skall formuleras, svaret på forskningsfrågan, vilket har två slags stöd: grund och påstående (Booth W., Colomb G. Williams J., 2004, s. 117). Författarnas egna åsikter och tankar har inte presenterats någon annanstans i uppsatsen. Svaret på huvudfrågan har diskuterats under hela uppsatsens skrivande och förslagen till fortsatt forskning har uppkommit först i slutfasen.

3 Teoretisk referensram

I detta kapitel ges en bild av den redovisningsteori angiven i lagtext och kurslitteratur, aktuella artiklar, specifik finansiell teori, samt en extern undersökning avseende diskonteringsräntan.

3.1 Föreställningsramen

Föreställningsramens kvalitativa egenskaper syftar till att göra redovisningen användbar för läsaren. De fyra viktigaste kvalitativa egenskaperna är begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet. Begriplighet innebär att rapporterna är användarvänliga med utgångspunkt ifrån att användaren är kapitalinvestorare. Tillförlitlighet betyder att verkligheten avbildas på ett tillförlitligt sätt och återges opåverkat av beslutsfattare. Relevant information underlättar beslutsfattandet och minskar osäkerheten om framtida utfall. Jämförbarhet mellan företag och inom samma företag över tid ska utan svårighet uppnås genom viss standardisering i rapporterna när det gäller presentation och värdering. Utöver de allra viktigaste kvalitativa egenskaperna nämns informationsekonomi, väsentlighet, innebörd och form, neutralitet, försiktighet och fullständighet. Informationsekonomi där dess användbarhet skall överväga dess kostnader är speciellt viktig när kostnaden faller på annan än den som har nytta av den. Väsentlighet betyder att den post som ska redovisas ska vara relevant nog för särredovisning och för att påverka beslut. När det gäller innebörd och form så väger den ekonomiska innebörden tyngre än den juridiska formen. Neutralitet syftar till att informationen skall framställas på ett tillförlitligt sätt utan dolda avsikter. Försiktighetsprincipen innebär att tillgångar och intäkter inte redovisas till högre belopp än vad de sannolikt förväntas inbringa. Motsvarande gäller skulder och kostnader fast då gäller det att inte underskatta beloppen som sannolikt förväntas flyta ut ur företaget. Med fullständig information menas att utelämnad information kan ge en felaktig bild av företagets resultat och ställning som exempel kan nämnas utelämnade upplysningar om avsättning för direkta utgifter för omstrukturering. De bedömningar som görs vid bestämning av dessa värden lämnas upplysning om. Alla de kvalitativa egenskaperna är viktiga därför att var och en bidrar till att göra de finansiella rapporterna värda att framställa, att läsas och att agera på. Men som i allting så måste en avvägning göras mellan de olika kvalitativa egenskaperna vilket sker genom professionella bedömningar (IFRS/IAS 2007).

3.2 Globaliserad redovisning

Införandet av IFRS skall ses mot bakgrund av den ökande betydelsen av kapitalmarknaderna vilket inte enbart inskränker sig till att gälla de europeiska utan även globalt. För detta behövs gemensamma standarder för att uppnå god jämförbarhet mellan företagen. År 2002 undertecknades Norwalk Agreement av företrädare från IASB och FASB genom vilket projektet Convergence of Global Accounting Standards påbörjades i syfte att identifiera och minimera skillnader mellan IFRS och US GAAP samt för att kostnadseffektivisera redovisningen för globala företag för att på sikt få en redovisning (Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A-K., Rimmel, G., 2007). Olika perspektiv på förvävsreglerna från den amerikanska marknaden återfinns i artikeln *Intangible Value Delineating Between Shades of Gray* av Olsen, M. C. & Halliwell, M. Medan uttalanden i standarder som bestämmer nuvarande användning började gälla för omkring fem år sedan, så är redovisnings och finansiella förklaringar ständigt föränderliga.

Genom nyligen gjorda uttalanden såsom SFAS 157 Fair Value Measurement under pågående övergång från SFAS 141 med den föreslagna SFAS 141 (R) så gör FASB en betydande förändring i obligatoriska GAAP att öka användningen och påverkan av fair value normen. Detta resulterar i att sättet att identifiera och mäta immateriella tillgångar ändras också. Numera identifieras immateriella tillgångar från köparens perspektiv. Exempelvis vid en företagsammanslagning, där är köparen endast villig att erkänna tillgångar som han specifikt är ute efter i förvärvssituationen. Med andra ord så kommer köparen inte att erkänna säljarens varumärke även om den tillgången har ett marknadsvärde om köparen redan vid köpet vet att han inte kommer använda varumärket. De senaste uttalandena flyttar dock perspektivets fokus från köparens till marknadsaktörernas vilka kommer att kräva att köparen erkänner alla tillgångar som har ett värde oavsett om köparen avser att behålla och dra nytta av den köpta tillgången eller inte. Denna förändring i perspektiv kommer att ha en signifikant påverkan på hur bokföringsposter redogörs för och då främst inom två kapital områden. Det första är marknadsaktörernas ögon, ett större antal immateriella tillgångar kommer att behöva bli identifierade. Köparen kommer inte längre att ha valfriheten att exkludera immateriella tillgångar som företagsledare finner värdelösa i den egna specifika organisationen. Motsvarande goodwill kommer att minska i köparens balansräkning.

För det andra som ett resultat av att fler immateriella tillgångar finns bokförda i balansräkningen så kommer köpare att tvingas amortera de tidigare oidentifierade immateriella tillgångarna enligt deras respektive nyttjandeperioder. I detta nya perspektiv kommer köpare att se fler immateriella tillgångar i sina balansräkningar och mindre inkomster i sina resultaträkningar som ett direkt resultat av högre bokföringsmässiga avgifter. Hur berörda parter kommer att se på dessa förändringar kommer att variera mycket. Exempelvis revisorer och reglerare kommer att stödja denna nya rekommendation och hylla ändringen till det äkta verkligt värde standarden, vilket kan betraktas som en mer konservativ än aktuell tillämpning och som troligen förhindrar att inkomster överdrivs. En CFO eller annan senior ledare kommer å andra sidan att göra motstånd emot de nya reglerna därför att de kan få en negativ inverkan på inkomsterna. Teknik och bioteknologi företag kommer kanske att vara mindre oroad över inkomsterna men mer bekymrade över en goodwill nedskrivning. Av den anledningen försöker de att identifiera så många immateriella tillgångar som möjligt. Marknadsobservatörerna och analytikerna kan vara likgiltiga inför dessa bokföringsmässiga avgifter, eftersom de inte påverkar kassaflödena eller det operativa resultat innan EBITDA. Identifiering och värdering av immateriella tillgångar är ingen enkel uppgift och eftersom de föreslagna rekommendationerna ger resultateffekter så kommer processen att bli oomtvistligt mycket svårare för ledare och deras rådgivare. Allt eftersom tillvägagångssättet och metoderna för hur man ska identifiera och värdera de immateriella tillgångarna blir praktiserade oftare och förfinade så blir processen enklare (Olsen, M. C. & Halliwell, M., 2007).

3.2.1 Framåtriktad principbaserad redovisning

Den stora utmaningen som uppkom i samband med införandet av IFRS är förändringen i synen på redovisningen vilket framförallt gäller för europeiska företag som av tradition använt den kontinentala redovisningen som är baserad på historiska anskaffningsvärden. Övergången till att redovisa framåtriktat baserat på verkliga värden som ibland måste räknas fram genom att diskontera framtida prognostiserade kassaflöden till nuvärde blir en uppgift för många (Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A-K., Rimmel, G. , 2007). En annan betydande skillnad och utmaning mellan den kontinentala redovisningen och IFRS som är principbaserad, är att konceptuellt gå från en redovisning baserad på historiska anskaffningsvärden till en principbaserad, eftersom en absolut sanning saknas i den

principbaserade. Detta är anledningen till att upplysningarna i noten blir så mycket viktigare än tidigare. De skall ses tillsammans med de övriga finansiella rapporterna se revisor intervjun i empirin. De kvalitativa principerna som finns angivna i Föreställningsramen är tänkt att fungera vägledande för att uppnå en gemensam plattform mellan ländernas redovisning när det gäller de noterade företagen (Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A-K., Rimmel, G. , 2007).

3.2.2 Börsen har förändrats

Under hösten 2006 gjordes A- och O-listorna om till small Cap, Mid Cap och Large Cap. *Small Cap* är Stockholmsbörsens lista för de minsta bolagen. Nordiska bolag med ett börsvärde under 150 miljoner euro finns här. *Mid Cap* är Stockholmsbörsens lista för de medelstora bolagen. Nordiska bolag med ett börsvärde över 150 miljoner euro men under en miljard euro finns här. *Large Cap* är Stockholmsbörsens lista för de största bolagen. Nordiska bolag med ett börsvärde över en miljard euro finns här. Segmenten revideras den 1 januari och 1 juli, baserat på aktiernas vägda medelpris för maj och november. När den nya listindelningen kom så gick de övriga nordiska börserna in i det börsägande och noterade bolaget OMX på så vis bildades Nordenbörsen. OMX äger även börserna i Tallinn, Riga och Vilnius. Handeln äger rum i ett gemensamt handelssystem dit man når genom sitt medlemskap till en gemensam marknadsinformation via webben. I slutet av 2007 köptes OMX av amerikanska Nasdaq och Borse Dubai och är sedan dess ett dotterbolag till Nasdaq. För att få noteras på Nordenbörsen måste bolaget uppfylla följande krav: Den vinstintjäningsförmåga eller de finansiella resurser som är dokumenterade hos bolaget ska klara att driva företaget i minst ett år. Minst en fjärdedel av aktierna ska finnas i allmän ägo, alternativt att företagets aktier är fördelade på minst 500 aktieägare som var och en har en post värd runt 1000 euro. Aktiernas förväntade marknadsvärde ska totalt vara minst 1 miljon euro. Det ska finnas resurser till att förse aktiemarknaden med information. Förutom nämnda krav ställer OMX krav på bolagsstyrelsen, styrelsesammansättning, ledningens respektive styrelsens kompetens och lämplighet (Hökervall, B., 2008).

3.3 Rättvisande bild

Rättvisande bild och förenlighet med IFRS överskuggar alla finansiella rapporter och skall ge en korrekt bild av företagets ställning, resultat och kassaflöden. Antagande om fortlevnad betyder att ledningen gör bedömningen att företaget finns kvar minst tolv månader efter balansdagen om tvivel för detta finns så skall upplysning om orsaken ges. Periodiseringsprincipen innebär att tillgångar, skulder, eget kapital, intäkter och kostnader redovisas när dessa uppfyller respektive kriterier för att få tas upp i sina grupper. Konsekvent utformning av rapporterna är viktig för att underlätta jämförelse och innebär att uppställning och klassificering ska vara oförändrad mellan perioderna med undantag för betydande förändringar exempelvis vid förvärv. Väsentlighet och sammanslagningar innebär att poster grupperas i väsentliga kategorier som redovisas separat i rapporterna. Kvittning av balans- eller resultatposter får inte göras med undantag för om annan standard eller tolkning kräver detta. Exempelvis valutakursvinster/förluster vilka redovisas netto i sin grupp. Jämförande information skall lämnas för föregående period för alla belopp i de finansiella rapporterna med undantag för om en standard eller tolkning kräver annat (IFRS/IAS 2007).

3.3.1 "Rättsvisande redovisning – i princip" artikel av Jan Marton

Marton menar att begreppet principbaserad redovisning inte är tydligt definierat och att det därför kan ta sig två helt olika slags uttryck. Det första är att IASB levererar principer för redovisningen och det redovisande företaget får införa IASBs principer utifrån den tolkning av hur standarden skall användas i företagets specifika situation. Det andra uttrycket är att IASB avstår ifrån att reglera vissa områden vilket innebär att företaget självt bestämmer hur de ska redovisa internt. Helt olika effekter uppnås i årsredovisningen med dessa varianter. Jämförbarhet mellan företag uppnås i den första tolkningen av begreppet. Avsikten med principbaserad redovisning var att två företag som är i samma situation och använder en allmän princip på likadana situationer ska komma fram till samma slutsatser. Den andra tolkningen av begreppet leder till stora skillnader i redovisningen mellan företag och här blir jämförbarheten lidande eftersom de kan välja att redovisa på olika sätt. Specifikt nämner Marton IFRS 3 *Rörelseförvärv* punkt 45 och 46 som handlar om att identifiera immateriella tillgångar vid företagsförvärv. Den allmänna principen säger att alla immateriella tillgångar ska redovisas separat från goodwill förutsatt att den går att värdera tillförlitligt, är avskiljbar eller grundar sig på en rättighet. Företaget måste göra många bedömningar vid redovisningen. Fungerar den principbaserade redovisningen så borde förvärv av liknande företag som verkar i samma bransch resultera i att liknande tillgångar blir identifierade i redovisningen. I stället syns olika fördelning av övervärdet på vissa immateriella tillgångar trots förvärv inom samma bransch. Samma värde för olika immateriella tillgångar inom samma bransch förväntas men så är det inte vilket kan bero på att företagen befinner sig i olika situationer men Marton menar att olika tolkningar av standarden är den mest troliga förklaringen till skillnaderna. Praxis har en underordnad betydelse när det gäller användning av IFRS istället är det IASBs Föreställningsram och IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter* som i första hand skall användas som tolkningsunderlag (Marton, J., 2007).

3.3.2 Notens betydelse

IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter* är en tvingande standard som ska ange grunden för hur de finansiella rapporterna ska utformas. I den återfinns minimikrav så att jämförbarhet uppnås dels mellan olika företag men också inom det egna över tid. Redovisning, värdering liksom tolkning och upplysning om transaktionerna behandlas i andra standarder, i vårt fall blir det aktuellt med IAS 36 *Nedskrivningar*. IAS 1 *Utformning av finansiella rapporter* ska användas i alla generella finansiella rapporter som upprättas enligt IFRS med undantag för delårsrapporter. Rapporterna ska på ett strukturerat sätt ge information om ett företags finansiella ställning, resultat och kassaflöde som är användbart att fatta ekonomiska beslut på. Hur ledningens förvaltning av företagets resurser har lyckats ska framgå genom information om tillgångar, skulder, eget kapital, intäkter och kostnader även vinst och förlust, övriga förändringar i eget kapital och kassaflöden. Läsaren ska utifrån nämnda information och med upplysningar i noterna kunna bilda sig en uppfattning om företagets framtida kassaflöden när det gäller tidpunkt och sannolikhet. De finansiella rapporternas delar består av: balansräkning, resultaträkning, redogörelse av förändring av eget kapital, kassaflödesanalys och noter som består av en sammanfattning av betydande redovisningsprinciper och andra förklarande noter (IFRS/IAS 2007).

3.3.3 Notens värde

Noten skall fungera som ett komplement till balansräkningen, resultaträkningen, redogörelse för förändringar i eget kapital eller kassaflödesanalysen och ge relevant information i syfte att öka förståelsen av rapporterna. Speciellt då nödvändig information saknas i nämnda rapporter

av utrymmesskäl eller av annan anledning så kräver IFRS information i not och att dessa upprättas systematiskt med hänvisningar från poster i exempelvis balansräkningen till respektive not. Den normala ordningsföljden för noterna är att först kommer uttalande om att IFRS följs. Därefter följer en uppställning på använda redovisningsprinciper vilken följs av tilläggsinformation till poster i balansräkningen, resultaträkningen, redogörelse för förändringar i eget kapital eller kassaflödesanalysen i strukturerad ordning. Därefter kommer andra upplysningar såsom eventualförpliktelser och oredovisade avtalsenliga åtaganden. Sist kommer upplysningar om företagets mål och riktlinjer för riskhantering, denna grupp benämns icke-finansiella upplysningar. Ibland måste ordningsföljden mellan posterna i noterna ändras av praktiska skäl (IFRS/IAS 2007).

3.3.4 "Är IFRS en tickande bomb?" artikel av G. Pettersson & G. Ek

Värdering till verkligt värde orsakar stora svängningar i redovisningen vilket kan få till följd att förtroendet för redovisningen minskar och få aktiespararna att ta sitt kapital från börserna.

Pettersson och Ek får medhåll i artikeln "New IASB Rules for 2005" där påståendet att de flesta experter tror att de nya reglerna med nedskrivningstest av goodwill istället för den linjära avskrivningen kommer att resultera i större volatilitet på marknaden speciellt på kort sikt (IOMA's Report on Managing the General Ledger, April, p. 2-3, 2003). Hur man räknar fram det verkliga värdet finns att läsa i notapparaten men det kräver kunskap som kanske inte finns hos läsare i gemen. Antalet börsföretag som använder IFRS i Sverige är ungefär 500 stycken. Syftet med standarder enligt IFRS och IASB var att utveckla en uppsättning standarder av hög kvalitet som är lättförståeliga och möjliga att införa i ett globalt perspektiv. Transparent och jämförbar information i de finansiella upplysningarna behövs för detta. Alla finansiella tillgångar som det finns en marknad för där dessa kan säljas och köpas ska värderas till marknadsvärdet i balansräkningen. Skulder värderas fortfarande i stor utsträckning till anskaffningsvärde medan valfrihet i redovisningen gäller fastigheter men där det stora flertalet väljer att redovisa till verkligt värde. Skog och andra biologiska tillgångar ska redovisas till verkligt värde. IASB anser att verkligt värde är den metod som är mest korrekt eftersom den ger kapitalägare den bästa informationen om bolagens resultat och ställning. Teoretiskt bra men frågan är om det fungerar i praktiken? För aktiesparare är informationen mer svårtillgänglig genom att de måste gå till notapparaten för att få förklaringar. Avskrivningar har tagits bort ur resultaträkningarna dessa ryms nu i de samlade kostnaderna så här har sämre upplysning uppnåtts än tidigare. Artikelns skribenter anser att redovisning till verkligt värde kan komma att innebära problem vid konjunktur nedgång. De flesta företag bygger dock upp reservkapital när de kan för att klara sig under dåliga perioder. Revisorn skall kvalitetssäkra de finansiella rapporterna och signalera i revisionsberättelsen om nedskrivningsbehov finns (Pettersson, G., Ek, G., 2007).

3.4 Upplysningskrav av redovisningsprinciperna

I samband med uppräknningen av använda redovisningsprinciper ska upplysningar ges om den värderingsgrund som använts vid upprättandet av de finansiella rapporterna. Värderingsgrunderna kan vara: anskaffningsvärde, återanskaffningsvärde, verkligt värde, nettoförsäljningsvärde eller återvinningsvärde. Upplysning ges även om övriga specifika redovisningsprinciper som använts som är relevanta för förståelsen av rapporterna (IFRS/IAS 2007).

3.4.1 Artikel ”Tre heta IFRS områden”

De extra upplysningskraven enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 134 är omfattande och har medfört extra arbete. Undersökningen som återges i artikeln utfördes av Karin Hultén och Lars-Erik Persson båda auktoriserade revisorer och redovisningsspecialister hos PWC. Den visar att upplysningskraven uppfylls i allt högre grad i årsredovisningarna för år 2005 jämfört med delårsrapporterna för samma år. Av de 40 företag som fick vara med i studien var 27 från Stockholmsbörsens A-listan och 13 från O-listan. Det handlar om upplysningar om de uppskattningar som gjorts i samband med impairment test av goodwill. De upplysningar som företaget ska lämna uppgift om och hur de har lyckats har samlats i nedanstående tabell med kommentarer (Hultén, K., & Persson, L-E., 2006). Antaganden är viktiga i upplysningskraven för att läsaren skall kunna bilda sig en uppfattning om framtiden, se tabellen nedan:

Upplysning	Uppfyllt kraven	Inte uppfyllt kraven	Andel Uppfyllt %	Kommentar om de uppgifter som inte var korrekt upplysta eller fattades. Även övriga observationer noteras här.
Redovisat värde för goodwill	35	5	87,5	Hur värdet fördelar sig på de olika enheterna saknades. Även övriga immateriella tillgångar redovisade här.
Redovisat värde för immateriell tillgång med obegränsad nyttjandeperiod	8	2	80	Vad den immateriell tillgång är saknas.
Beräkningsgrund för återvinningsvärde	40		100	Två företag använde verkligt värde baserat på marknadsvärde. De övriga använde nyttjandevärdet.
Viktiga antaganden i beräkning av nyttjandevärdet	20	20	50	35 % lämnar ingen information alls här medan 15 % lämnar några av de viktiga antagandena men inte alla.
Metod för fastställande Av värde i viktiga antagande	6	34	15	Information om bedömning baseras på historiska erfarenheter eller på extern information lämnades av bara några få företag. De flesta lämnar ingen beskrivning alls. Andra lämnar oprecisa.
Prognosperiod	9	31	22,5	Prognosperiod 3-5 år baserat på strategiska planer. Mer än 5 år har angivits utan motivering. Osäkerhet i vad prognosen baseras på.
Tillväxttakt	8	32	20	Få har talat om tillväxttakten och vad den baseras på
Diskonteringsränta	30	10	75	Brister i information avser diskonteringsfaktorn per kassagenererande enhet. Diskonteringsräntan varierar mellan 6,7 – 19 % före skatt.
Metod för fastställande Av värde i viktiga antagande	1	1	50	Brister i information avseende vilken påverkan förändringar i viktiga antaganden får på återvinningsvärdet och nedskrivningsbeloppet ifall dessa förändringar inträffar.
Känslighet för förändringar I viktiga antaganden	20	20	50	Uppgifterna till denna information syftar till att minska överraskningar i kommande goodwillnedskrivningar.

Tabell 3-1: Sammanställning av upplysningskraven (Källa: Hultén, K., & Persson, L-E., Balans nr 6-7, 2006)

3.4.2 Nedskrivningarnas upplysningskrav

Företaget skall för varje typ av tillgång lämna upplysning om det redovisade beloppet för nedskrivning respektive återföring, för tidigare nedskrivningar med uppgift om vilka poster i resultaträkningen som påverkats. Därutöver tillkommer krav på upplysning om belopp för nedskrivning respektive återföring för omvärderade tillgångar där dessa förändringar

redovisas direkt mot eget kapital. Uppgifterna kan lämnas tillsammans med andra upplysningar för respektive tillgångsslag exempelvis i avstämning för materiella anläggningstillgångar. Information lämnas om varje väsentlig nedskrivning som skett under perioden för en tillgång vilket även gäller goodwill, på nivån för tillgången eller den kassagenererande enheten.

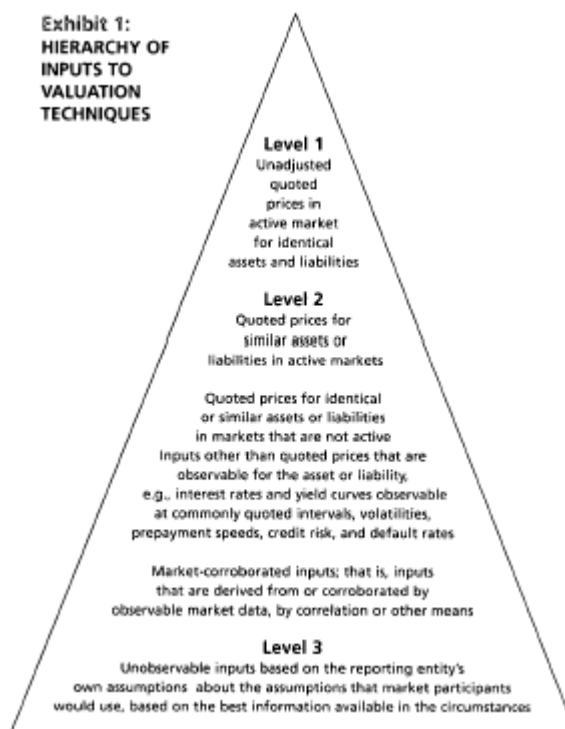
De upplysningar som är av intresse är de händelser och omständigheter som orsakat nedskrivning eller återföring och storleken på nedskrivningsbelopp eller återföringsbelopp. När det gäller enskild tillgång vill man veta upplysningarna per tillgångsslag. Man vill veta vilket segment tillgången hör. När det gäller kassagenererande enhet ges en beskrivning av enheten, geografiskt, produktlinje, anläggning, enligt samma definition som i IAS 14 *Segmentsrapportering*. Dessutom vill man veta om allokeringen av tillgångar som utgör den kassagenererande enheten har ändrats och anledningen till ändring. Det handlar om jämförelse mellan den bas på vilken återvinningsvärdet räknades fram och fastställdes senast och det som räknas fram nu att det har en annan beräkningsgrund.

Man vill veta om tillgångens återvinningsvärde motsvarar dess verkliga värde efter avdrag för försäljningskostnader eller nyttjandevärdet. Sedan undrar man om tillgången finns på en aktiv marknad, om inte så undrar man om tillgångens återvinningsvärde består av nyttjandevärde, i så fall, vilken diskonteringsfaktor som använts i den senaste beräkningen och tidigare beräkningar av nyttjandevärdet. När det gäller en goodwillandel som förvärvats under perioden men som per balansdagen ännu inte har fördelats till en kassagenererande enhet så skall upplysning om orsaken till att fördelningen ännu inte gjorts och beloppet för denna goodwill upplysas om (IFRS/IAS 2007).

3.4.3 Impairment testets upplysningskrav

Varken SFAS 142 eller SFAS 121 ger mätbara indikatorer på goodwill impairment. De ger en rad exempel på händelser som sannolikt kommer att minska det verkliga värdet hos rapporteringsenheten. Exempelvis signifikanta förändringar när det gäller det legala, eller företagsklimatet, oväntad konkurrens eller en sannolikhet att en rapporteringsenhet eller en ansenlig del av den kommer att säljas eller på annat sätt försvinna från företaget. SAS 59 (Statement for Auditing Standards No.59) identifierar också en del indikatorer på finansiell kris, red flags, när det gäller ett företags överlevnad, vilka inkluderar: återkommande operativa förluster, negativt working capital, och kassaflöden från operativa aktiviteter, såväl som finansiella nyckeltal (Hayn, C. & Hughes, P.J., 2006). När återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärdet så utökas informationen med en beskrivning av företagsledningens viktiga antaganden eftersom det är dessa kassaflödesprognoserna grundas på. Viktiga antaganden i detta sammanhang är sådana som återvinningsvärdet är mest känsligt för. Företagsledningens metod för att bestämma de värden som dessa baseras på tillsammans med uppgift om de bygger på tidigare erfarenhet, extern information eller på annat. Prognosperioden för kassaflödena ska anges jämte tiden för den budget den grundar sig på, måste förklaras och motiveras av företagsledningen när den överstiger fem år. Den tillväxttakt som används för att extrapolera kassaflödesprognosen i tid bortom senast fastställda budget ska anges. Motivering ska även ges till användning av en högre tillväxttakt än den långfristiga aktuella som gäller i den bransch, marknad, produkt, eller land där företaget verkar. Den diskonteringsränta som används på kassaflödesprognoserna ska anges före skatt. Upplysning ges om känslighet för förändringar i viktiga antaganden hos enhetens återvinningsvärde. Beskrivning av den metod som använts för att ta fram de värden som antagandena baseras på. Om ovanstående värden baseras på tidigare erfarenheter, på extern information eller på annat så anges hur och varför den valda basen skiljer sig från de föreslagna (IFRS/IAS 2007).

Mot bakgrund av värdehierarkin för hur verkligt värde ska tas fram och för att göra de olika metoderna mer objektiva och jämförbara ombuds företagen ge omfattande upplysningar i not som skall läsas i samband med de känslighetsanalyser och annat som ligger till grund för företagsledningens bästa bedömning av de framtida prognostiserade kassaflödena (IFRS/IAS 2007). I nedanstående figur som visar hierarkin för hur verkligt värde ska beräknas finner vi verkligt värde i form av nyttjandevärdet i nivån längst ned i level 3.

Figur 3-3: Värdehierarkin (Källa: Esquivel, O. & Gornik-Tomaszewski, S., Fair Value Measurements in Impairment Testing: How SFAS No. 157 Increases Consistency and Comparability, Review of Business, Vol. 27 Issue 4, 2007)

I september 2006 gav FASB ut SFAS 157 innan detta uttalande accepterade US GAAP olika definitioner på verkligt värde med begränsad och spretig vägledning för tillämpning. SFAS 157 avser att medföra ökad konsistens i användning och jämförbarhet liksom i genomlysning av mätning till verkligt värde genom att tillhandahålla en enda definition av verkligt värde. Detta sker genom att etablera ett ramverk för hur man ska mäta verkligt värde och utökar med nödvändig upplysning om måttet verkligt värde.

3.5 Skillnad mellan IASB och FASB impairment testet av goodwill

Författarna använder sig av många akademiska artiklar som är amerikanska, därför bör läsaren veta i stora drag skillnaden mellan impairment testet i IASB och FASB. Under båda regleringarna måste testet göras årligen, men den stora skillnaden är den utlösande faktorn. Under IAS 36 är det återvinningsvärdet av en kassagenererande enhet som utlöser testet medan det under FAS 142 är det verkliga värdet av en rapporterings enhet. En annan skillnad är vad nedskrivningen skall baseras på. Under IAS 36 är förlusten baserad på återvinningsvärdet av den kassagenererande enheten och under FAS 142 baseras förlusten på det troliga värdet av goodwill (Foster J., 2006).

3.6 Junger & Kulls resultat

I Junger & Kulls magisteruppsats från vårterminen 2007 med titeln ”Upplysningar enligt IAS 36 punkt 134 – Efterföljs kraven i större utsträckning år 2006 jämfört med år 2005?” har nedanstående tabell kopierats. Deras resultat har använts i vår studie som jämförelse för att se upplysningskravens utveckling.

Upplysningskrav	Uppfyllnadsgrad		Förändring från 2005						Totalt antal
	2005	2006	Förbättring		Oförändrat		Försämring		
			Antal	%	Antal	%	Antal	%	
a) Fördelning av goodwill på kassagenererande enheter	76%	84%	4	8%	47	92%	0	0%	51
b) Fördelning av immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod på kassagenererande enheter	50%	64%	1	8%	11	92%	0	0%	12
c) Grund för fastställande av återvinningsvärdet	96%	98%	1	2%	50	98%	0	0%	51
d) Om återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärdet									
i. Varje viktigt antagande för kassaflödesprognoser	69%	74%	5	10%	43	86%	2	4%	50
ii. Metod för fastställandet av antagandenas värden	47%	58%	7	14%	42	84%	1	2%	50
iii. Prognosperiod	24%	40%	9	18%	40	80%	1	2%	50
iv. Tillväxttakt efter prognosperioden	27%	36%	8	16%	38	76%	4	8%	50
v. Diskonteringsfaktor för kassaflödesprognoserna	57%	68%	7	14%	41	82%	2	4%	50
e) Om återvinningsvärdet baseras på verkligt värde, den metod som används för denna beräkning	80%	100%	1	25%	3	75%	0	0%	4
i) viktiga antaganden som det verkliga värdet baseras på	67%	100%	1	50%	1	50%	0	0%	2
ii. Metod för fastställandet av antagandenas värden	67%	100%	1	50%	1	50%	0	0%	2
f) Om rimliga förändringar i antaganden leder till att det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet	45%	57%	7	14%	43	84%	1	2%	51

Tabell 3-2: Sammanställning för upplysningskraven i IAS 36 punkt 134 (Källa: Junger, C. & Kull, J., 2007)

3.7 När uppstår Goodwill?

År 2004 infördes IFRS 3 *Rörelseförvärv* vilket innebar väsentliga förändringar i redovisningen kring förvärv. Den största förändringen vid förvärv är bland annat att planerliga avskrivningar av goodwill inte längre får göras eftersom IASB anser man inte kan förutspå goodwill's nyttjande period (IFRS/IAS 2007). Istället skall goodwill som uppstått vid förvärvet årligen prövas för nedskrivning enligt IAS 36 *Nedskrivningar* (IFRS/IAS 2007). IFRS 3 ställer även hårdare krav på att förvärvaren skall redovisa alla identifierade tillgångar och skulder till verkligt värde (IFRS/IAS 2007). Eftersom redovisningen kring rörelseförvärv har blivit mer komplicerad har upplysningskraven kring goodwill ökat och därmed har vi valt att se om noten till goodwill ger tillräcklig upplysning om värdet i tillgången. Det är därför viktigt att man vet hur goodwill uppstår. Artikeln "Accounting for goodwill" av Kenneth Dogra (Dogra K., 2005) beskriver enkelt hur goodwill uppstår: "Goodwill är det som överstiger priset av förvärvets verkliga värde på dess tillgångar och skulder den dagen som förvärvet sker." Artikeln nämner att goodwill uppstår på samma sätt under US GAAP vilket visar att redovisningen blir allt mer harmoniserad. Nyckeln till en rättvisande bild av ett företags goodwill är att redovisningen utav förvärvet blir korrekt. I artikeln "Applying new M & A accounting rules" beskriver A. King att de nya reglerna avseende förvärv innebär förbättringar inte bara för användare och redovisare utan även för värdet då det speglar den verkliga ekonomiska bilden av förvärvet. Man kan också tillägga att förvärvskalkylen är relativt enkel eftersom goodwill utgör skillnaden mellan köpeskillingen och marknadsvärdet på alla tillgångar och skulder. Det komplicerade är att alla tillgångar och skulder måste bli identifierade, uppskattade och värderade till marknadspris vilket bör göras av värderingsexperten (A, King, 2001).

3.8 Hur går Impairment testet av goodwill till?

Läsaren behöver veta hur Impairment testet av goodwill går till eftersom uppsatsen analyserar upplysningskraven enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 134 och IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 126 – 133. Diskonteringsräntan är en viktig del av Impairment testet och eftersom den också analyseras bör läsaren lite kort veta hur testet går till. Man kan använda sig av två metoder: Nettoförsäljningsvärde (verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader) vilket använder sig av jämförande värdering (värdet av att sälja verksamheten) och Nyttjandevärde vilket använder sig av avkastningsvärdering (värdering som fångar värdet av att äga verksamheten) (Strömberg T. & Lindqvist M., 2006). Den vanligaste metoden är avkastningsvärdering som diskonterar framtida kassavärden, det är där den viktiga diskonteringsräntan kommer in. När man sedan har tagit fram nyttjandevärdet för tillgången jämför man detta mot det redovisade värdet och visar det sig då att det redovisade värdet är högre skriver man ner tillgången till nyttjandevärdet (IFRS/IAS 2007). En goodwill nedskrivning kan man inte återföra och man kan inte göra en uppskrivning om det visar sig att nyttjandevärdet är högre än det redovisade värdet. Det är viktigt att notera att goodwillen som företagen har i sina balansräkningar är värdet som goodwillen hade vid förvärvet även om nyttjandevärdet av goodwillen är väsentligt högre.

3.9 Globalisering och införandet av IFRS sett ur revisorers synvinkel

Carla Hayn och Patricia J. Hughes påstår i sin artikel "Leading Indicators of Goodwill Impairment" att förändringen från linjär avskrivning av goodwill till återkommande prövning för nedskrivning innebär att ledningen har ansvaret för att bestämma verkligt värde på goodwill. Detta medför en ny börda för revisorn som är utsatt för att legala åtaganden ökar när han måste utvärdera ledningens beslut.

3.10 Diskonteringsräntan

Räntan som används för att räkna ned värdet av framtida penningflöden till dagsvärden kallas diskonteringsränta. Ju längre fram i tiden penningflödena ligger, desto större är prognosrisken och därmed riskfaktorn (capiva).

$$WACC = (k_E)(X) \frac{E}{E+S} + (k_S)(X) \frac{S}{E+S}$$

WACC = Weighted Average Cost of Capital

E = Eget kapital

S = Främmande kapital (räntebärande)

k_E = kostnaden för eget kapital = r i nedanstående formel

k_S = kostnaden för främmande kapital

(Källa: Strömberg T & Lindqvist M, Impairment of Assets, Internutbildningsmaterial Deloitte, september 2006.)

CAPM (Capital Asset Pricing Model) är den formel som man tar fram avkastningskravet till ägaren med. Teori om relationen mellan risk och avkastning som säger att förväntad risk premium på en säkerhet motsvaras av dess β multiplicerat med marknadens riskpremium. Avkastningskravet är ett annat uttryck för kostnaden för eget kapital anges med r:

$$r = r_f + \beta (r_m)$$

r_f = riskfria räntan

β = beta ett mått på risk uttryckt som värdevariation i förhållande till ett brett index

r_m = marknadens avkastningskrav

a = företagsspecifik riskpremie

(Källa: Brealey, R A & Myers, S C & Marcus, A J., *Fundamentals of Corporate Finance* 4th, 2004)

Diskonteringsräntan före skatt används för att diskontera kassaflöden vid beräkning av nyttjande värdet för en tillgång. Den byggs upp med utgångspunkt ifrån avkastningskravet ifrån aktieägare med hjälp av CAPM, se ovan. Ett annat ord för avkastningskrav är kostnad för eget kapital denna faktor noteras som k_E i WACC formeln ovan. Kostnaden för lånat kapital noteras k_S i samma formel. Dessa båda vägs samman i WACC formeln och tillsammans ska den motsvara en marknadsmässig ränta för det specifika företaget. Den del som speglar pengars tidsvärde noteras r_f ovan, det är en riskfri ränta som normalt är den för obligationer men eftersom obligationsmarknaden i Sverige är så liten använder vi den som gäller för statsobligationer. Specifika risker och andra faktorer som aktiva marknadsaktörer på armlängds avstånd kan prissätta noteras a. De övriga faktorerna som ingår som komponent i diskonteringsräntan är kompensation för förväntade variationer när det gäller storlek och tidpunkt för kassaflödet. I detta sammanhang ska läsaren göras observant på att den risk som redan beaktats i kassaflödena inte ska inkluderas här för då uppstår dubbelkompensation av risk vilket inte är tillåtet. Dessutom måste landrisk, valutarisk och prISRISK tas med i beräkningen. WACC modellen är brett förankrad hos företagen kanske beroende på att de känner till den väl och vet hur de skall använda den men kanske också för att den förordas i IAS 36 (IFRS/IAS 2007). Se reporäntans och obligationsräntans utveckling i nedanstående tabell.

Årlig procentuell förändring respektive procent	2005	2006	2007	2008	2009
Reporänta	1,5	3,0	4,0	3,75	3,75
Tioårig statsobligationsränta	3,4	3,6	4,3	4,3	4,5
BNP till marknadspris	3,3	4,1	2,6	2,5	2,6

Tabell 3-3: Valda indikatorer (Källor: SCB och Konjunkturinstitutet. Publicerad: 31 mars 2008)

4 Empiri

I detta kapitel sammanfattas intervjun med revisorn. Denna empiri används som tolkning av praxis. Därefter följer en kvantitativ studie av 10 årsredovisningar som utgör uppsatsens empiri.

4.1 Sammanfattning av intervjun med den auktoriserade revisorn.

Tillvägagångssättet för att framställa empirin från revisorn Harald Jagner på Deloitte har skett genom sammanfattning av hans svar.

4.1.1 Hur uppfattar ni diskonteringsräntans utveckling sedan införandet av impairment test av goodwill?

Diskonteringsräntans utveckling ser man dels i fastighetsvärderingar men i all form av impairment test och värderingstest där det finns en diskonteringsfaktor i både när du skall värdera en fastighet eller en goodwill. Skillnaden är att i det ena läget så värderar du en tillgång som skall gå upp och ned i värde medan i det andra läget så värderar du bara om det behöver vara en nedskrivning eller inte. Tittar man på diskonteringsfaktorns utveckling baserat på min egen uppfattning så har det varit mycket diskussion om vilken nivå denna skall vara på och framför allt initialt hur man skall bygga upp diskonteringsräntan. Nu följer klienterna modellen och när marknadsräntan går upp som den nu har gjort i Sverige så går diskonteringsräntan också upp. Det har den gjort i impairment test, i värderingen av avkastningsräntan på fastigheter men också i den som används i pensionsskultsberäkningar. Så det finns flera olika poster i bokslutet som rör sig med någon form av diskontering eller någon form av räntefaktor så det finns en rörlighet i den, det är min uppfattning. Det kan påverka att det kommer att bli fler goodwill nedskrivningar. Skillnaden är att i impairment testet kan det ge det här utfallet på värdet samtidigt som värdet på goodwill är ett annat. Då är frågan, hur stort det här spannet är innan du märker att det drabbar resultaträkningen? Där skulle man kunna jämföra även med poster som ändras direkt såsom fastigheter och pensioner. Det är en metod som fungerar och det är en modell och när modellen är satt så kommer man att följa den modellen och då uppnås en följsamhet. Ofta är det en form av WACC modell som ligger till grund och eftersom den riskfria räntan som är någon form av obligationsränta ligger i modellen så när räntan går upp så går även den upp. Om man mot förmodan upptäcker att företagen inte har ändrat sin diskonteringsränta så kan det bero på att företagsledningen tycker att den skall ligga stabil i framtiden av någon anledning. Att spannet mellan nedskrivningsbehov och värdet i dag även om diskonteringsräntan ändrar tre eller fyra procent så kommer det inte att påverka nedskrivningen. Då kan ju granskande revisor se att även om diskonteringsräntan hade höjts så hade goodwill värdet klarat sig ändå, så det finns ingen anledning att gå i strid med klienten. Därför är det viktigt att det finns kompletterande information i form av en känslighetsanalys som kan ge en uppfattning om hur mycket diskonteringsräntan kan ändras innan du får en nedskrivning.

Kombinerar du dessa informationer så kan du enkelt själv lägga in din egen faktor vad du tycker själv och göra din analys. Det är så hela informationsstrukturen idag är uppbyggd. Den är inte uppbyggd på att en specifik siffra anges utan den måste kombineras med en känslighetsanalys. Sedan om läsaren lägger in 13 eller 14 så vet du vad det innebär. Så fungerar egentligen en viktig tanke i IFRS. Det finns inga rätt eller fel, om du upplyser om allt

som du skall upplysa om så skall läsaren ändå kunna bilda sig en uppfattning. Du måste se hela paketet och det är också en av anledningarna till att det är viktigt. För att, kunna se igenom och göra egna bedömningar. Släpper vi anskaffningsvärdet och går över till annan form av värden, verkliga värden eller värden som behöver justeras vid behov, så finns det ingen ja eller nej sanning. Vi skall ju titta in i framtiden man visar paletten av information som måste finnas.

4.1.2 Vad ligger bakom denna utveckling?

Marknaden och om bolagen har hängt med upplysningsmässigt eller inte så skulle man kanske se att de har förändrat spannet, att det har minskat, men det är kanske oförändrat. Om de har den här upplysningen, de här två måste analyseras parallellt.

Sedan finns en problematik hur man skall räkna fram det här spannet, vilket spann är det vi talar om? Det beror på att man tog alla kassaflöden och jämförde med GW, vilket inte är korrekt. Tar du alla kassaflöden så måste du ta hela tillgångsmassan och lägga till GW för att jämföra äpplen med äpplen. Då uppkommer definitionsproblemet, vilka tillgångar skall vara med i det här? Då finns olika finansiella skolor om vad vi talar om. Eget kapital + GW eller Samtliga anläggningstillgångar + GW eller Anläggningstillgångar + rörelsekapital och tar vi med rörelsekapital när vi räknar tillgångar då har vi Kundfordringar som sedan blir en peng. Kassa bank kommer aldrig att skrivas ned. Vad är det för bas som vi skall jämföra med? Det måste man ha fastställt och sedan när man vet vilken bas man skall jämföra med så kan man diskutera vilket spann vi har? Tittar man på upplysningarna i not så är det fortfarande många som anger summa framtida kassaflöden och GW posten men det är oväsentlig information. På något vis måste du visa, att det här är vår justerade tillgångsmassa. Det har de troligen gjort i känslighetsanalysen. Där man ibland har angett hur mycket procentuellt så här mycket tål det och har man troligtvis räknat med en annan tillgångsmassa. Skulle man bara ha räknat totala kassaflöden jämfört med GW massan så borde man i normal verksamhet ha väldigt goda marginaler där. Så det är fortfarande svårt att göra? Som i allt måste det sättas en praxis vad det är vi menar. Går du in och tittar idag så det mycket diskussion om hur man skall hantera det framtida kassaflödet. Hur det skall räknas fram och vad som skall tas med och inte tas med men det är ganska lite diskussion om vad det är för bas vi skall ändra med och på vilket sätt. Om du fördelar ut din GW på den lägsta nivån. Så gör du det och så tittar du på tillgångsmassan och så jämför du med den här tillgångsmassan då kan det bero på hur man har valt att finansiera dotterbolaget exempelvis. Låt säga, om du skall räkna med rörelsekapitalet kundfordringar och intercompanies men inte kassa bank. Om du alltid har skickat koncernbidrag mellan dina bolag och dessa aldrig har omvandlats till kassa bank, så har du en ganska fet tillgångspost, som inte är kassa bank. Därigenom kan det uppkomma ett nedskrivningsbehov bara på grund av att de inte har clearat intercompanies i cash. Då kan man ställa sig frågan. Är det bolaget i behov av en nedskrivning bara på grund av detta? Självklart måste man göra en sekundäranalys, Varför uppkommer nedskrivningsbehov? Man tittar på kapitalstrukturen som gör att det inte finns ett reellt nedskrivningsbehov. Men det påverkar också hur man räknar ihop alla sina siffror och beräknar känslighetsanalysen, gör man det före eller efter man har gjort den här typen av justeringar. Man måste vara medveten om att det är massor med svåra bedömningar som ligger bakom siffrorna. Man får inte låsa sig vid att titta på procentsatserna och dra slutsatser ifrån dem. Stort diskussionsbehov finns och där är forskningsvärlden viktig för att uppnå enhetlighet.

4.1.3 Anser ni att impairment testet är ett nödvändigt ont?

Det här handlar om vilken spelplan man vill spela på, väljer man spelplan IFRS vilket man gör av olika krav, det kan vara av kapitalkrav eller annan anledning. Det innebär självklart merjobb men det hänger ihop. Alla förvärv har inte följts upp. Om de har varit lönsamma eller inte på en nivå längre ner vet de mer detaljerat. Men som sagt det innebära en mer strukturerad och formalistisk uppföljning om sina förvärv det här blir tydligare men i långa loppet är redovisning bara en periodisering. Även om man tar bort impairment testet så uppdragas det förr eller senare att det inte går bra, nu får man en tidigare signal.

4.1.4 Anser ni att upplysningskraven till goodwill noten (IAS 36.134) är för komplex för bolagen?

Relativt komplex, många tycker att det inte är helt lätt att läsa texten och få ut vad man är ute efter. Vad är det ni vill ha? Dålig översättning kan vara en orsak. Vad som behövs till regelverket är exempelsamlingar ledning vilket finns hos de större revisionsbyråerna. Grundtanken är att upplysningskraven skall vara uppfyllda. Hur mycket regler finns nu? Det nuvarande regelverket är en paketlösning inte som tidigare. Praxis har betydelse när det gäller nyanserna. Större undersökningar visar att brister finns inom det här och det här säkerligen beroende på att det är komplext. Samtidigt kan det vara att man tittar på varandra. Om de större bolagen inte har upplyst fullt ut om det här så varför ska vi då göra det? Praxis fungerar som en exempelsamling.

4.1.5 Hur granskar ni noten?

Ren siffergranskning, avstämning mot upplysningskrav och jämför med andra bolags upplysningar. Viktigt att notera är att revisorn tar in all information och gör en samlad bedömning. Om den där informationen inte är med skulle det vara så väsentligt att det blir ett problem? Eller att det påverkar den rättvisande bilden? I sådant fall måste den in. Skulle klienten säga till revisorn att de ligger kvar med diskonteringsräntan på 10 %. När revisorn vet att de skulle klara av 20 % så behöver man inte som revisor ta den fighten utan man säger istället att ligg kvar där men gör en bra känslighetsanalys. Det måste ge en rättvisande bild. Men är det en väsentlig information så ska den vara med. Sedan kan det vara svårt för en extern läsare att förstå informationen, det bygger delvis på att man själv kan regelverket någorlunda i alla fall.

4.1.6 Anser ni att noten speglar värdet på goodwill?

Det är två aspekter, den ena är att goodwillposten kommit genom ett förvärv och sedan har legat stilla värdemässigt. Det är en kombination av ett historiskt anskaffningsvärde som inte behöver skrivas ned om det inte behövs, men det kan idag vara värt mycket mer för uppsidan ser du aldrig. Det du kan se är att värdet inte är lägre än vid förvärvet. En reverserad Goodwill kan inte vändas så man kan nog säga att noten är enbent.

4.1.7 Vilken upplysning anser ni saknas i noten för att spegla värdet på goodwill bättre?

Det upplysningspaket som finns är fullt tillräckligt om det används på rätt sätt. I vissa delar är man väldigt detaljerad i hur man skall upplysa men i vissa inte alls. Efterlevnad av reglerna är viktigt men det är inte alltid lätt att förstå vad som skall upplysas om.

4.1.8 Anser ni att antaganden påverkar värdet av goodwill i för stor utsträckning?

Självklart påverkar antaganden framför allt framtidens intäkter och kostnader. Där har bolagen börjat arbeta med längre planer än tidigare på denna lägre nivå. En annan bit är att informationen måste stämma överens, ekonomiavdelning, ”topmanagement”, styrelsen – att detta är enhetligt är en viktig granskningspost. Diskussionen sker framåtriktad som ett resultat av den nya framåtriktade redovisningen.

4.1.9 Vilken upplysning är den allra viktigaste för att avgöra goodwill värt?

Det är den samlade upplysningen om värdet som gäller. Ett nyckeltal är inte viktigare än något annat. Man ser mycket standardskrivning. Om man däremot ser avvikelser ifrån standardskrivningar där de beskriver på ett ärligt sätt hur de har gått tillväga så hade den informationen varit väldigt bra. Då skickar man ut en signal som är utöver det vanliga.

Vad är tanken bakom den signalen? Som investerare med tid att endast läsa en sak i årsredovisningen så hade revisorn läst VD ordet eftersom kursen sätts av marknaden.

Marton har gjort en studie som visar att korrelationen mellan nya detaljerade redovisningsregler och aktiekursen tenderar att följa varandra. Marton har fått pris för denna i USA.

4.1.10 Har ni noterat om det har varit mer nedskrivningar i goodwill i USA i år?

Självklart har de fått skriva ned på tillgångsmassan framför allt inom bank. Men det beror på vilken typ av nedskrivning vi tänker på? Vilken marknad som avses. Nedskrivningar har setts inom konsumentmarknaden beroende på att konsumenterna inte vågar konsumera lika mycket. Det är inte alltid så att finansiell kris alltid är lika med en lågkonjunktur.

Vi ser att räntorna har gått upp i Sverige men detta har inte påverkat fastighetspriserna negativt. Annars är dessa räntor av den karaktär som påverkas direkt. Räntor är en stor faktor när det gäller boendekostnaden men så länge den disponibla inkomsten inte ändras så mycket så finns ett utrymme att klara det där. Motsvarande parallell kan kanske ses i bolagen, en del bolag har haft ett utrymme att klara det, vilket beror mycket på den filosofi de hade vid förvärvet, det kanske inte har något med goodwill att göra.

4.2 Företagspresentation

Nedan presenteras de företag som ingår i studien. Respondenterna och företagen lovades anonymitet för att kunna delge känslig information till uppsatsen för analys.

Företag 1			2005	2006	2007
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Mid Cap	Grossister			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			11%	11%	12%
Goodwill i förhållande till omsättning:			6%	6%	7%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			14%	14%	14%
Företag 2			Inte längre börsnoterad		
Företag 3					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Hälsovård			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			4%	4%	21%
Goodwill i förhållande till omsättning:			4%	4%	33%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			12%	12%	12%
Företag 4					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Konsumentvaror			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			15%	19%	18%
Goodwill i förhållande till omsättning:			4%	4%	4%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			15%	14-21%	16-30%
Företag 5					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Tjänster			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			66%	67%	68%
Goodwill i förhållande till omsättning:			262%	190%	192%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			8,5-9%	8,3-9%	8,4-10%
Företag 6					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Råvaror			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			15%	13%	13%
Goodwill i förhållande till omsättning:			21%	17%	17%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			6%	6,1-8%	7-7,7%
Företag 7					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Mid Cap	Industri			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			12%	17%	21%
Goodwill i förhållande till omsättning:			7%	10%	13%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			10%	11,6%	12,4%
Företag 8					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Industri			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			4%	3%	6%
Goodwill i förhållande till omsättningen:			5%	3%	7%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			12%	12%	12%
Företag 9					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Industri			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			3%	5%	5%
Goodwill i förhållande till omsättning:			2%	4%	3%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			10%	12%	14%
Företag 10					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Mid Cap	IT			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			42%	52%	53%
Goodwill i förhållande till omsättning:			265%	275%	177%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			22%	18%	15%
Företag 11			Inte längre börsnoterad		
Företag 12					
Kategori på Stockholmsbörsen & Industri:	Large Cap	Råvaror			
Goodwill i förhållande till totala tillgångar:			14%	11%	12%
Goodwill i förhållande till omsättning:			15%	9%	10%
Diskonteringsränta i årsredovisning:			8%	11%	12%

Figur 4-4: Företagspresentation (Källa: från respektive årsredovisning, Affärsvärlden och Göteborgs Posten)

4.2.1 Empiri av upplysningskrav enligt IAS 36 punkt 134 avseende de uppskattningar som används för att beräkna återvinningsvärdet för kassagenererande enheter för goodwill och för immateriella tillgångar med obegränsade nyttjandeperioder

Nedan följer en sammanställning utav upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 134 där företagen ställs emot varandra för att ge en bättre jämförbarhet.

Upplysningskrav enligt IAS 36 punkt 134	Företag 1	Företag 3	Företag 4	Företag 5	Företag 6	Företag 7	Företag 8	Företag 9	Företag 10	Företag 12
Notpresenation	ihopslagen not	goowill har egen not	ihopslagen not	ihopslagen not	ihopslagen not	goowill har egen not	ihopslagen not	goowill har egen not	goowill har egen not	ihopslagen not
Nedskrivning	nej	ja	nej	nej	nej	ja	nej	nej	nej	nej
a) Redovisat värde för goodwill som fördelas på enheten	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
b) Redovisat värde för IMT med obestämbar nyttjandeperiod	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ja	ja	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ja	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års
c) Grund för beräkning av återvinningsvärde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde	k.flöde / n.värde
d) Om återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärdet										
i) Viktiga antaganden i beräkning av nyttjandevärdet	ja	nej	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
ii) Metod för att fastställa värde i viktiga antaganden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden	disk. framtida kassaflöden
iii) Prognosperiod	5 år	10 år	nej	3 år	10 år	3 år	4 år	5 år	10 år	10 år
iv) Tillväxttakt	2%	nej	3%	2-2,5%	3-4%	2%	2-4%	0-3%	nej	nej
v) Diskonteringsränta	14%	12%	16 och 30%	8,4-10%	7,0-7,7%	12%	12%	14%	15%	12%
e) Metod för att fastställa verkligt värde	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden	framtida kassaflöden

Tabell 4-4: Sammanställning av Upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 134 (Källor: Respektive företags 2007 årsredovisningar)

Upplysningskrav enligt IAS 36 punkt 134 fortsättning	Företag 1	Företag 3	Företag 4	Företag 5	Företag 6	Företag 7	Företag 8	Företag 9	Företag 10	Företag 12
f) Känslighet för förändringar i viktiga antaganden	ja	nej	ja	ja	nej	ja	ja	ja	ja	ja
i) det belopp med vilket enhetens återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej tillämpligt	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej tillämpligt	3,2 gånger det redovisade värdet	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års
ii) det värde som är tilldelat det viktiga antagandet	ej upplyst i not men kan vara någon annansans i års	ej tillämpligt	1 182 mkr	12 508 mkr	ej tillämpligt	794 mkr	19 969 mkr	236 mkr	298 674 tkr	3173 mkr inklusive årets omräkningsdifferenser 124
iii) det belopp med vilket värdet som innefattats i det viktigaste antagandet måste ändrats	1% högre disk. Ränta och 1% lägre bruttomarginal	ej tillämpligt	gräns 7,2% disk. Ränta	marginal till bokfört värde 8-743% och till 1/10 högre kalkylränta -5-638% och till 1/10 lägre kassaflöden -3-659%	ej tillämpligt	0,6 % ökning av disk. räntan	Har ej upplyst om detta	Har ej upplyst om detta	Om tillväxten för Forms understiger den prognostiserade med 30% kan nedskrivning uppstå	Nedskrivning stestet klarar en 10 procentig försämring av ingående prisparametrar i SEK utan nedskrivning sbehov.

Tabell 4-4: Sammanställning av Upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 134 (Källor: Respektive företags 2007 årsredovisningar)

4.2.2 Empiri av upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 126 - 133 avseende upplysning om nedskrivningar av goodwill som gjorts under året

Nedan följer en sammanställning utav upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 126 där endast de företag som har gjort nedskrivningar utav goodwill ställs emot varandra för att ge en bättre jämförbarhet.

Upplysningar enligt IAS 36 punkt 126 - 133		Företag 3	Företag 7
IAS 36 p 126	Ett företag skall lämna följande upplysningar för varje tillgångsslag		
IAS 36 p 126 a)	a) beloppet för de nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen under perioden och vilka poster i resultaträkningen som påverkats	ja	ja
IAS 36 p 126 b)	b) beloppet för de återföringar av nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen under perioden och vilka poster i resultaträkningen som påverkats	ej tillämpligt	ej tillämpligt
IAS 36 p 126 c)	c) beloppet för de nedskrivningar för omvärderade tillgångar som redovisas direkt mot eget kapital under perioden, och	ej tillämpligt	ej tillämpligt
IAS 36 p 126 d)	d) beloppet för de återföringar av nedskrivningar för omvärderade tillgångar som redovisas direkt mot eget kapital under perioden.	ej tillämpligt	ej tillämpligt
IAS 36 p 127	Med tillgångsslag avses varje grupp av tillgång som är av likartat slag och som används på ett likartat sätt i företagets verksamhet.	ej upplyst i not men kan vara någon annanstans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annanstans i års
IAS 36 p 128	De uppgifter som skall lämnas enligt punkt 126 kan lämnas tillsammans med andra upplysningar för respektive slag av tillgångar. Uppgifterna kan exempelvis lämnas i den avstämning som görs för materiella anläggningstillgångar av redovisat värde vid periodens in- och utgång i enlighet med IAS 16 Materiella anläggningstillgångar	ej upplyst i not men kan vara någon annanstans i års	ej upplyst i not men kan vara någon annanstans i års
IAS 36 p 129	Ett företag som redovisar information om segment i enlighet med IAS 14 Segmentrapportering skall upplysa om följande för varje segment för vilket informationen skall lämnas, baserat på företagets primära indelningsgrund.		
IAS 36 p 129 a)	a) beloppet för de nedskrivningar som redovisas i resultaträkningen och direkt mot eget kapital under perioden, och	ja	ja
IAS 36 p 129 b)	b) beloppet för de återföringar av nedskrivningar som redovisas i resultaträkningen och direkt mot eget kapital under perioden.	ej tillämpligt	ej tillämpligt

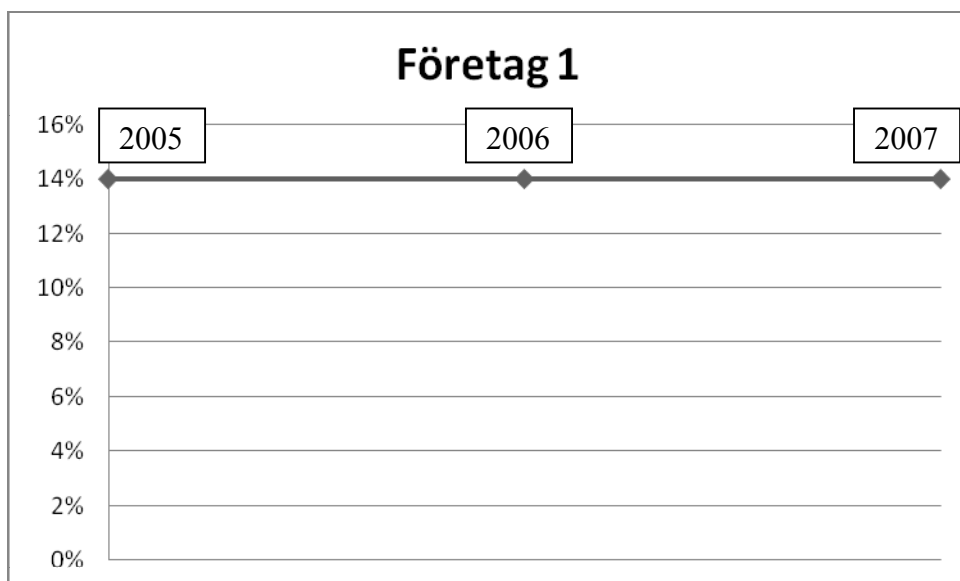
Tabell 4-5: Sammanställning av Upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 126 - 133 (Källor: Respektive företags 2007 årsredovisningar)

Upplysningar enligt IAS 36 punkt 126 - 133 fortsättning		Företag 3	Företag 7
IAS 36 p 130	Ett företag skall lämna följande upplysningar för varje väsentlig nedskrivning som redovisats eller återförts under perioden för en enskild tillgång, inklusive goodwill, eller en kassagenererande enhet		
IAS 36 p 130 a)	a) de händelser och omständigheter som lett till nedskrivningen eller återföringen,	ja men inte i noten	ja
IAS 36 p 130 b)	b) nedskrivningen eller återföringens belopp	ja	ja
IAS 36 p 130 c)	c) för enskilda tillgångar	nej	ej tillämpligt
	c) i) tillgångsslaget, och	ja	ej tillämpligt
	c) ii) om företaget redovisar information om segment i enlighet med IAS 14, uppgift om det segment till vilket tillgången hör baserat på företagets primära indelningsgrund,	ej tillämpligt	ej tillämpligt
IAS 36 p 130 d)	d) för en kassagenererande enhet	ej tillämpligt	ej tillämpligt
	d) i) en beskrivning av enheten (ex. produktlinje, anläggning, rörelsegren eller geografiskt område, ett segment för vilket information skall lämnas enligt definition i IAS 14).	ja men inte i noten	ja
	d)ii) belopp för den nedskrivning som redovisats eller återförts per tillgångsslag och, om företaget lämnar information om segment i enlighet med IAS 14, per segment för vilka information skall lämnas baserat på företagets primära indelningsgrund, och	ja	ej tillämpligt
	d) iii) om den gruppering av tillgångar som genomförts i syfte att fastställa den kassagenererande enheten ändrats jämfört med när enhetens återvinningsvärde senast fastställdes, en beskrivning av den nuvarande och den tidigare indelningsgrunden och skälen till varför sättet att definiera den kassagenererande enheten ändrats,	ej tillämpligt	ej tillämpligt
IAS 36 p 130 e)	e) huruvida tillgångens återvinningsvärde utgörs av dess verkliga värde minus försäljningskostnader eller nyttjandevärde	nyttjandevärde	nyttjandevärde
IAS 36 p 130 f)	f) om återvinningsvärde är verkligt värde, den grund som används för att fastställa verkligt värde minus försäljningskostnader	ej tillämpligt	ej tillämpligt
IAS 36 p 130 g)	g) om återvinningsvärdet utgörs av nyttjandevärde, vilken diskonteringsfaktor/er som använts i den aktuella beräkningen och i tidigare beräkningar av nyttjandevärde.	12%	12%
IAS 36 p 131	Ett företag skall lämna följande upplysningar för hopslagna belopp avseende nedskrivningar och hopslagna belopp avseende återföringar av nedskrivningar som redovisats under perioden, för vilka ingen information lämnats i enlighet med punkt 130		
IAS 36 p 131 a)	a) de huvudsakliga kategorier som påverkats av nedskrivningar och de huvudsakliga kategorier som påverkats av återföringar av nedskrivningar.	ja	ej tillämpligt
IAS 36 p 131 b)	b) de huvudsakliga händelser och omständigheter som lett till redovisningen av dessa nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar.	ja	ja
IAS 36 p 132	Företaget uppmuntras att lämna upplysningar om de antaganden som ligger till grund för beräkning av tillgångarnas återvinningsvärden under perioden. Dock kräver punkt 134 att ett företag lämnar information om de uppskattningar som används för att beräkna återvinningsvärdet för en kassagenererande enhet när goodwill eller en immateriell tillgång med obegränsad nyttjandeperiod innefattas i det redovisade värdet för enheten.	nej	ja
IAS 36 p 133	Om, i enlighet med punkt 84, en andel av den goodwill som förvärvats i ett rörelseförvärv under perioden inte har fördelats på en kassagenererande enhet per balansdagen, skall upplysning om beloppet för denna ofördelade goodwill lämnas tillsammans med orsakerna till varför detta belopp är ofördelat.	ej tillämpligt	ej tillämpligt

Tabell 4-5: Sammanställning av Upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 126 - 133 (Källor: Respektive företags 2007 årsredovisningar)

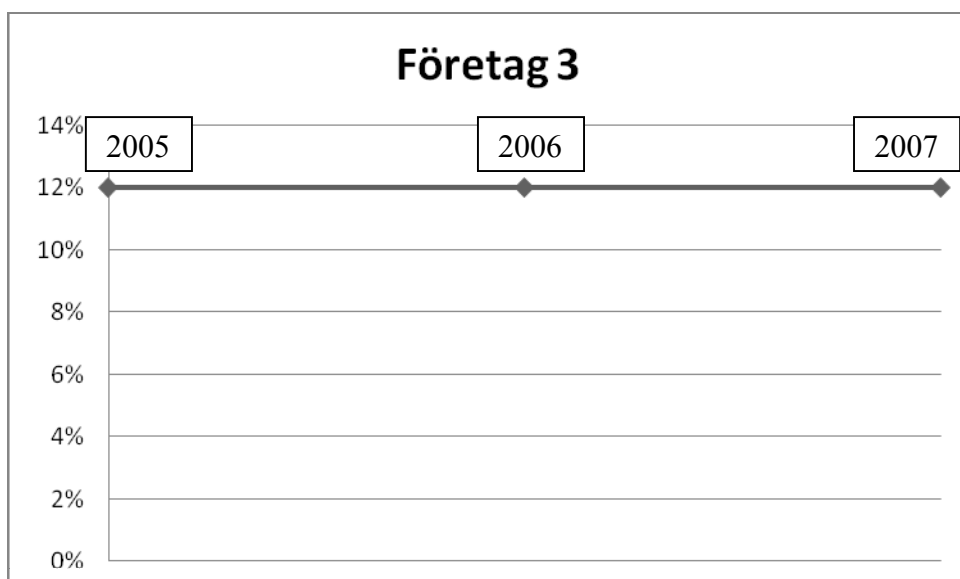
4.3 Empiri av diskonteringsräntans utveckling

Nedan kommer vi att presentera diskonteringsräntans utveckling 2005, 2006 och 2007 för respektive företag och respondenternas förklaring.

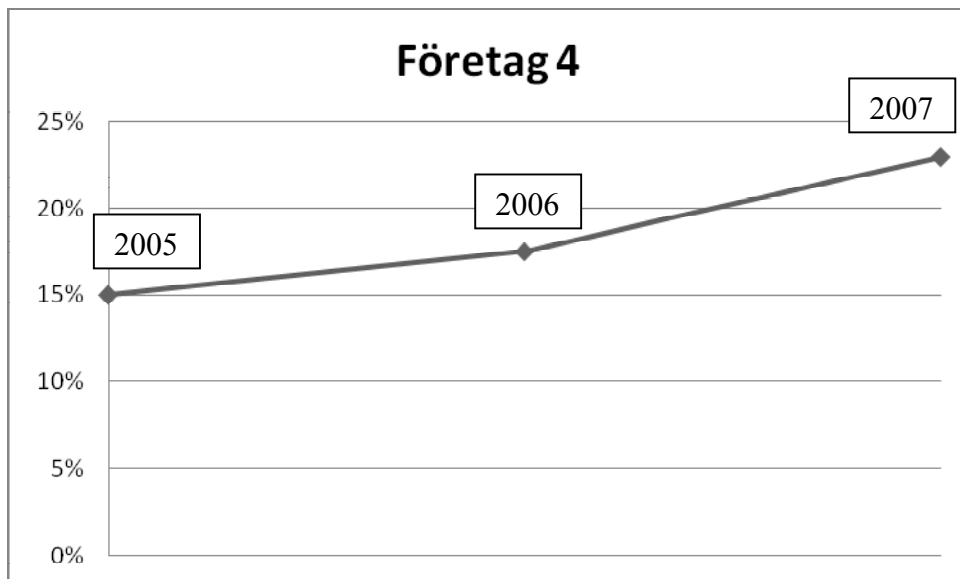
Figur 4-5: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 1 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 1)

Enligt respondenten är företagets diskonteringsränta oförändrad på grund av att den stigande marknadsräntan inte har orsakat en stor förändring i kalkylen.

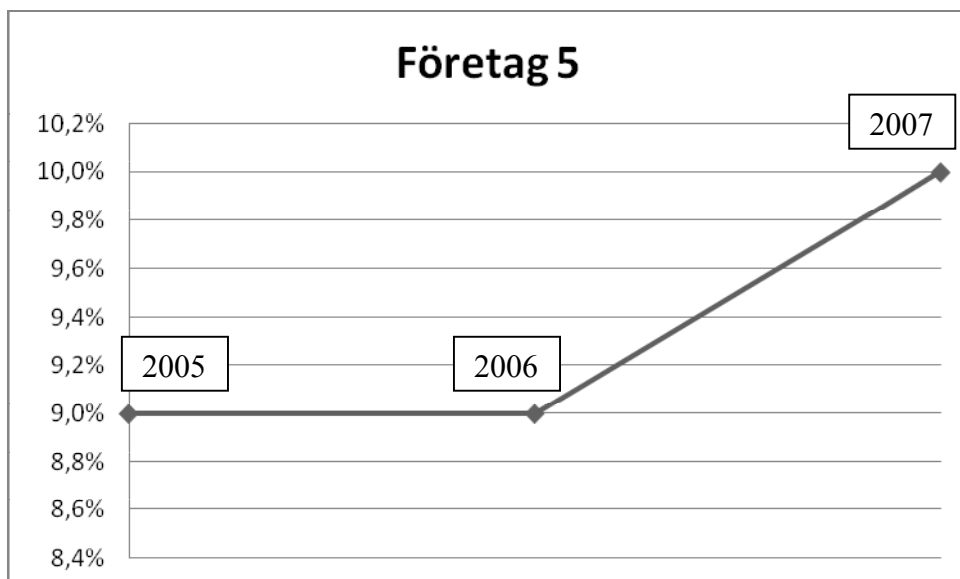
Figur 4-6: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 3 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 3)

Enligt respondenten använder företaget sig av sin kalkylränta och den har inte förändrat sig även om marknadsräntan har stigit.

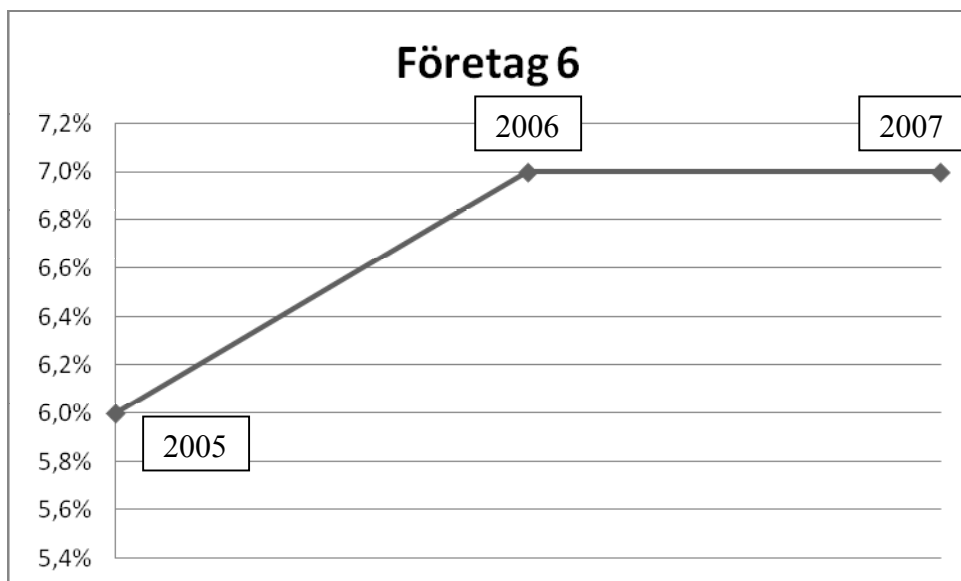
Figur 4-7: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 4 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 4)

Enligt respondenten har företagets diskonteringsränta stigit eftersom marknadsräntan har ökat dessutom har beta värdet ökat.

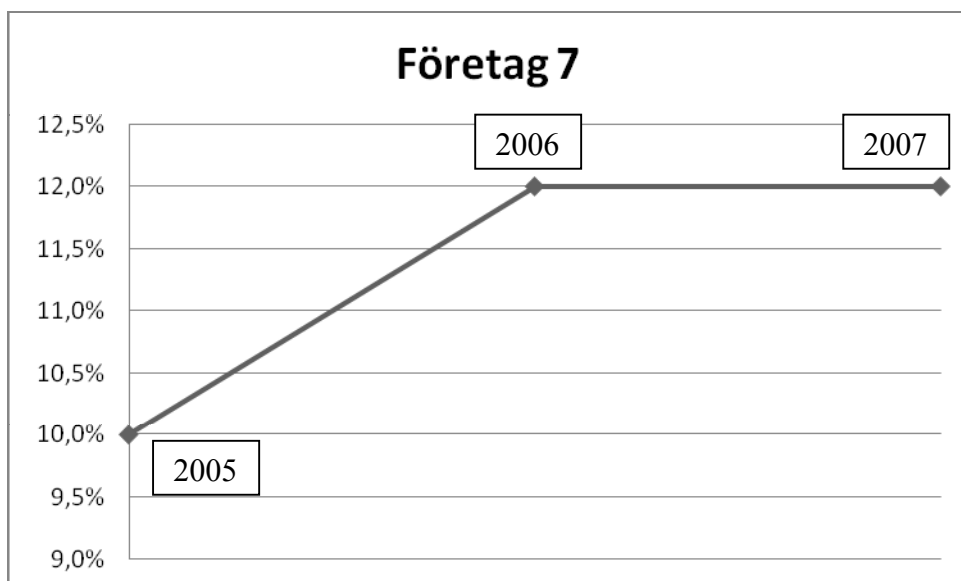
Figur 4-8: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 5 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 5)

Respondentens förklaring till att diskonteringsräntan ökat något beror på att alla ingående komponenter justerats uppåt en aning. Riskpremien är den komponent som ökat mest.

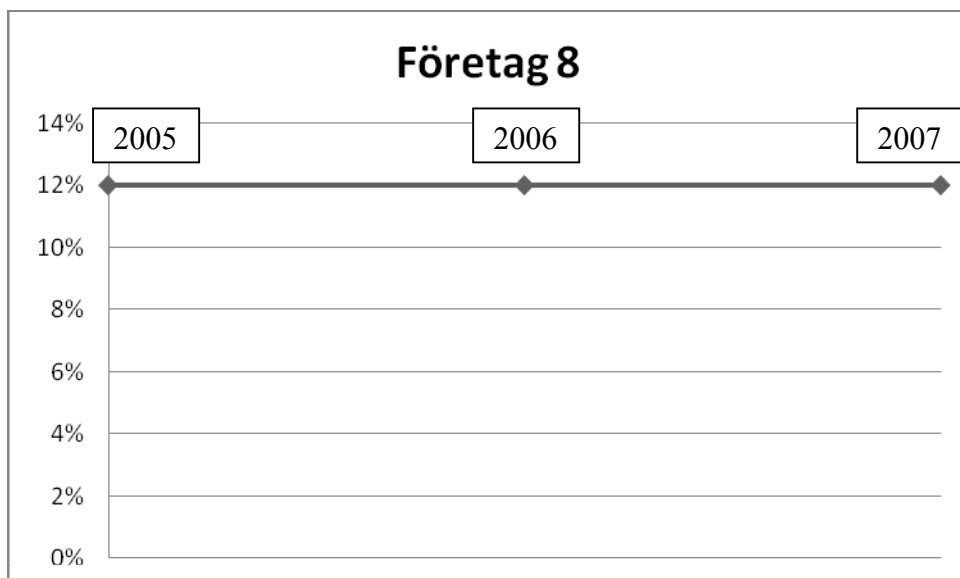
Figur 4-9: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 6 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 6)

Respondenten förklarade att den 10-åriga obligationsräntan har ökat och därför har diskonteringsräntan höjts.

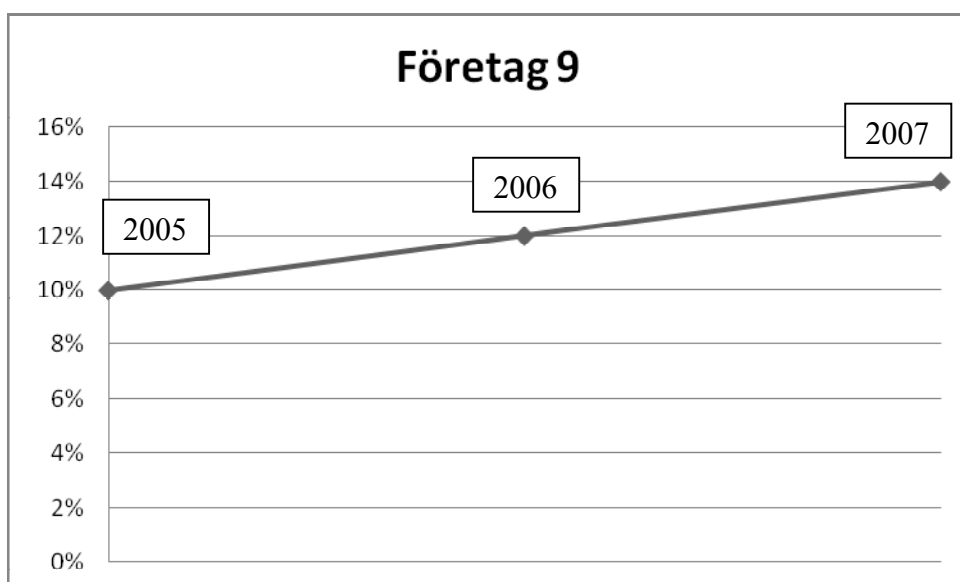
Figur 4-10: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 7 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 7)

Enligt respondenten har diskonteringsräntan ökat till 11,8 % beroende på att statslåneräntan ökat från 3,6 till 4 % samtidigt som lånekostnaden gått ned och riskpremien gått upp 0,3 % . Sammantaget har effektivräntan sänkts något.

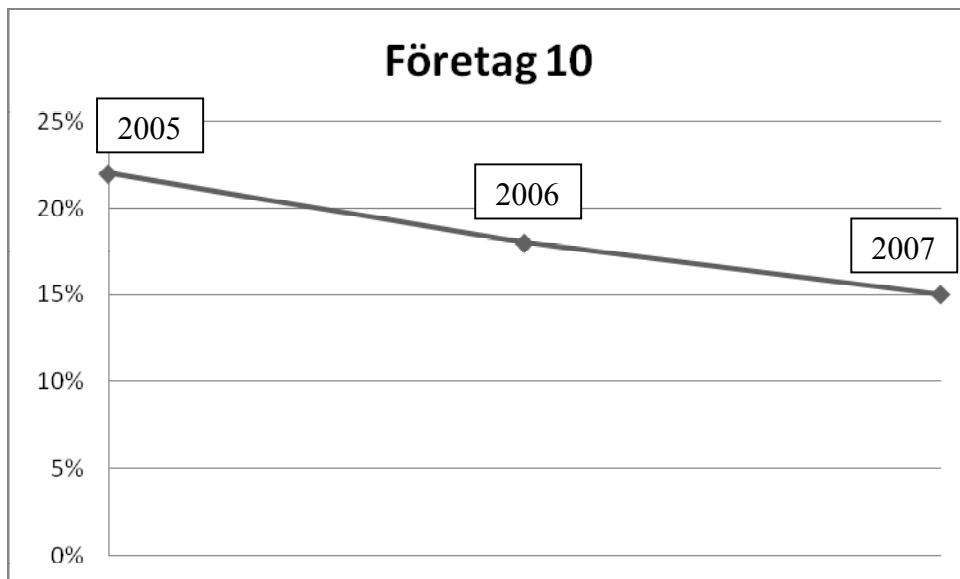
Figur 4-11: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 8 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 8)

Respondenten förklarar att företaget vill kommunicera ut en konstant diskonteringsränta över en längre tid.

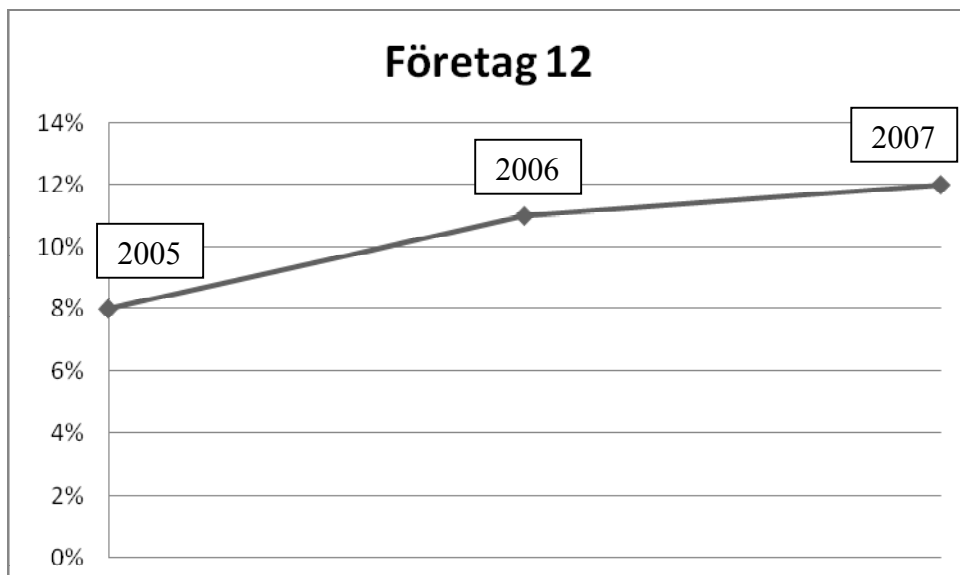
Figur 4-12: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 9 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 9)

Respondenten berättade att företagets kapitalstruktur ändrats så att det nu har en nettofordran. De har inte använt WACC modellen i år. Diskonteringsräntan har justerats uppåt på grund av att den riskfria räntan ökat. Dessutom har de lagt till en företagspecifik riskpremie.

Figur 4-13: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 10 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 10)

Respondentens förklaring till diskonteringsräntans sänkning från 18 % till 15 % är att företaget idag har en alternativkostnad på 15 %. Företaget har idag möjlighet att låna pengar till 15 % ränta vilket det inte hade tidigare eftersom det som nyetablerat ansågs vara ett riskföretag.

Figur 4-14: Diskonteringsräntans utveckling för Företag 12 (Källor: 2005, 2006 och 2007 årsredovisningar för Företag 12)

Anledningen till att diskonteringsräntan ökat till 12 % beror enligt respondenten på att reporäntan höjts så att låneräntan har blivit dyrare. De använder WACC modellen.

5 Analys

I detta kapitel presenteras och analyseras empirin. Analysen sker genom att binda samman den teoretiska referensramen med empirin för att fylla uppsatsens syfte.

5.1 Utvecklingen utav goodwill i förhållande till totala tillgångar

Figur 4-4 företagspresentation visar att i åtta av tio bolag har andelen goodwill ökat i förhållande till totala tillgångar. Två företag har minskat sin andel goodwill. Motsvarande förändringar i redovisningsregleringen i USA gav företagen en engångsmöjlighet till att göra avskrivningar och upplysa om dessa som en kumulativ effekt av redovisningsförändring vilket var tillåtet inom 6 månader från införandet av SFAS 142. Fördelen med att ta en sådan extra avskrivning är att man kan visa investerare att dessa kommer till följd av förändrade redovisnings regler och inte till följd av ett dåligt förvärv (Hayn, C. & Hughes, P.J., 2006).

5.2 Utvecklingen utav goodwill i förhållande till omsättning

Figur 4-4 företagspresentation visar att i fem av de tio bolagen har andelen goodwill i förhållande till omsättning ökat. Fyra redovisar en minskad andel goodwill i förhållande till omsättningen medan ett av företagen visar en oförändrad andel. Utvecklingen kan bero på att vid förvärv så måste identifiering av immateriella tillgångar ske ifrån köparens perspektiv (Olsen, M.C. & Halliwell, M., 2007). Det är viktigt för bolagen att kontrollera sin omsättning eftersom kraven på vinstintjäningsförmågan revideras hårdare, ett krav som uppstod vid bildandet av Nordenbörsen (Hökervall, B., 2008).

5.3 Utvecklingen utav diskonteringsräntan

Figur 4-4 företagspresentation visar att i sex av de tio bolagen har diskonteringsräntan ökat. Detta medan tre av företagen redovisar en oförändrad diskonteringsränta. Ett av företagen presenterar en lägre diskonteringsränta. Orsaken till att majoriteten av bolagen höjt sin diskonteringsränta är att marknadsräntorna blivit dyrare, se tabell 3-3 i referensramen. Diskonteringsräntans utveckling för respektive bolag kommer att analyseras djupare i stycke 5.6.

5.4 Analys av upplysningskraven IAS 36 punkt 134

Nedan analyseras empirin utav upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 134 som visas i tabell 4-4. Detta har skett genom att se hur företagen i urvalet efterföljt kraven om upplysning om sina viktiga antaganden samt hur de har presenterat sin goodwill och huruvida nedskrivning har skett. Jämförelse med tidigare studier sker punktvis när detta är möjligt (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006), (Junger, C. & Kull, J., 2007).

5.4.1 Analys av notpresentation och nedskrivning

Sex av de tio bolagen har presenterat goodwill tillsammans med de andra tillgångarna medan fyra redovisar goodwill i en separat not. Orsaken till särredovisningen i separat not kan vara att andelen immateriella tillgångar i förhållande till totala tillgångar har ökat. Principbaserad redovisning ger en viss flexibilitet i tolkningen av redovisningen och presentation, detta kan vara orsaken till att företagen presenterar sin goodwill olika (Marton, J., 2007). Två av tio har gjort en nedskrivning. Nedskrivningar medför stora svängningar i redovisningen dvs. i resultateffekten (Pettersson, G. & Ek, G., 2007). Nedskrivningar behöver inte bara uppkomma

till följd av ekonomiskt handlande utan även pga. att man betalat för mycket vid förvärv eller pga. att störningar uppstått i driften av dotterbolaget (Schultze W., 2005). I nedanstående citat som är hämtat ur en av årsredovisningarna vilken ingår i urvalet, beskrivs tydligt vad som kan hända vid ett dåligt förvärv som resulterar i en nedskrivning:

”Om det verkliga värdet netto på den förvärvade verksamhetens identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser överstiger anskaffningsvärdet redovisas överskottet (negativ goodwill) omedelbart i resultaträkningen.”

Notpresentationen har en väsentlig betydelse eftersom den förklarar och förtydligar förändring i exempelvis goodwill. För djupare information om notens betydelse och värde se stycke 3.3.2 och 3.3.3 i referensramen.

5.4.2 Analys av redovisat värde för goodwill och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod samt grund för beräkning av återvinningsvärdet

Samtliga företag har redovisat värdet för goodwill fördelat på kassagenererande enhet.

Det är en klar förbättring jämfört med den undersökning Karin Hultén och Lars-Erik Persson gjorde vars resultat redovisades i artikeln ”Tre heta IFRS områden”. Deras urval var 40 företags årsredovisningar för år 2005 publicerade på Stockholmsbörsens A respektive O-lista. Deras resultat visade att 87,5 % hade uppfyllt upplysningarna enligt denna punkt. Tre företag av tio har redovisat värdet för immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod. De övriga sju har inte upplyst om detta värde i noten men kan ha gjort det någon annanstans i årsredovisningen. Det är en klar försämring jämfört med Hulténs och Perssons undersökning som visade att 80 % hade uppfyllt upplysningarna enligt denna punkt. Vad som saknades då var uppgift om vad den immateriella tillgången var för något (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006). Vilket vi också har observerat i vår undersökning. Många företag har en gemensam rubrik för patent, varumärken och avtal, värdet redovisas därför aggregerat.

Beräkningsgrunden för återvinningsvärdet upplystes av alla företag i urvalet. Vilket inte kan bli bättre jämfört med Hulténs och Perssons undersökning som också hade en fullständig uppslutning på upplysningspunkten, den grund som den kassagenererande enhetens återvinningsvärde har fastställts: upplystes av alla (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006). Alla tio företagen har använt kassaflöden som grund för att beräkna återvinningsvärdet. Detta beror på att man måste värdera till verkligt värde och när marknadsvärdet saknas skall man enligt IFRS hierarkin använda sig av kassaflöden (IFRS/IAS 2007). Artikeln ”Fair Value Measurements” som är sammanfattad i referensramen stödjer detta, se figur 3-3.

5.4.3 Analys av nyttjandevärdet och de antaganden som detta baseras på

Eftersom alla tio företagen baserar återvinningsvärdet på nyttjandevärde så berörs de allihop av tillkommande upplysningskrav i form av en beskrivning av varje viktigt antagande på vilket företagsledningen har baserat sina kassaflödesprognoser. Det handlar om perioden för kassaflödesprognosen om den baseras på en fastställd budget eller prognos. De viktigaste antagandena som skall upplysas om är sådana som återvinningsvärdet är mest känsligt för. Metod för att fastställa värdet för de viktiga antagandena på om de baseras på externa eller interna uppgifter. Tillväxtakten om den motsvarar branschens förväntningar eller avviker ifrån den (IFRS/IAS 2007. De extra upplysningskraven gäller även SFAS 157 enligt artikel ”Fair Value Measurements” där Esquivel, O. & Gornik-Tomaszewski, S. beskriver att FASB gav ut SFAS 157 i september 2006 med betoning på att regeln inte var ny utan en uppmaning om att få en enhetlig tolkning av definition och värdering avseende verkligt värde. Detta uttalande kan påverka företag vid impairment test av tillgångars verkliga värde. Utökad upplysning angående värdering till verkligt värde var en del av uttalandet.

Alla företag utom ett, bolag 3, har upplyst om viktiga antaganden i beräkningen av nyttjandevärdet. Detta är en klar förbättring jämfört med resultatet som redovisas i artikeln skriven av Hultén och Persson. Om återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärdet så skall en beskrivning av varje viktigt antagande som företagsledningen grundat sina kassaflödesprognoser på ges. Detta ska ske på nivån för den kassagenererande enheten, här upplyste 20 av 40 (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006).

Samtliga företag har nyttjandevärde som baseras på diskonterade framtida förväntade kassaflöden som metod för att fastställa viktiga antaganden. Detta beror på att det har utvecklats en praxis (Esquivel, O. & Gornik-Tomaszewski, S., 2007).

Alla företag utom ett, bolag 4, har upplyst om prognosperiodens tidsrymd vilken varierar mellan 3-10 år. Detta är en klar förbättring jämfört med Hultén och Perssons undersökning som visade att endast 22,5 % upplyst om prognosperioden. Osäkerhet om vad kassaflödesprognoserna baserades på var en av deras kommentarer. En annan synpunkt var att prognos som överstiger 5 år lämnades omotiverade (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006), vilket ska förklaras enligt punkt d iii (IAS 36).

Sju av bolagen har upplyst om tillväxttakten medan tre, dessa är bolag 3,10 och 12, inte har lämnat någon upplysning alls. Tillväxttakten varierar mellan 0 - 4%. Detta är en klar förbättring jämfört med Hultén och Perssons undersökning där andelen företag som lämnat upplysning om tillväxttakt stannade på 20 % (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006). Varken SFAS 142 eller SFAS 121 ger mätbara indikatorer på goodwill impairment. De ger en rad exempel och händelser som sannolikt kommer att minska fair value hos rapporterings-enheten ex. signifikanta förändringar när det gäller det legala, eller företagsklimatet, oväntad konkurrens eller en sannolikhet att en rapporteringsenhet eller en ansenlig del av den kommer att säljas eller på annat sätt försvinna från företaget (Hayn, C. & Hughes, P.J., 2006).

5.4.4 Analys av presentation utav diskonteringsräntan och metod för prövning av goodwillvärdet

Samtliga bolag har upplyst om sin diskonteringsränta i noten tillsammans med goodwill. Diskonteringsräntan varierar mellan 7-30 %. Två av företagen anger ett intervall för diskonteringsräntan och ett av företagen uppger två diskonteringsräntor återstoden anger en diskonteringsränta. Detta är en förbättring jämfört med Hultén och Perssons undersökning där upplysningsgraden för diskonteringsräntan hamnade på 75 % (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006). Alla bolag ingående i undersökningen anger att de använder WACC modellen när de bestämmer diskonteringsräntan. Ett av bolagen har en nettofordran så WACC modellen blev inte använd i år men om lån tas upp under året så blir den åter aktuell. Enligt IAS 36 *Nedskrivningar* så skall en diskonteringsränta utgå ifrån en sammanvägning av kostnaden för lånat kapital och aktieägarnas avkastningskrav vilket motsvarar WACC (IFRS/IAS 2007). Detta är orsaken till varför bolagen använder sig av WACC.

Den metod som använts för att fastställa verkligt värde har genomgående varit baserad på framtida kassaflöden. Det är den metod som förespråkas när observerbart marknadsvärde saknas, samtidigt som det representerar det minst tillförlitliga varför extra upplysningar måste ges om de antaganden som ligger till grund för detta verkliga värde (Esquivel, O. & Gornik-Tomaszewski, S., 2007). Samtliga företag har upplyst om denna punkt vilket är en betydande förbättring jämfört med Hultén och Perssons studie som resulterade i en upplysning på 50 % (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006).

5.4.5 Analys av känslighet för förändringar i viktiga antaganden

Upplysningen avser att ange hur mycket förändring i de viktigaste antagandena som enheten klarar innan återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet för goodwill. Skillnaden kan anges i belopp eller i värdet för de förändrade antagandena, enligt punkt 134 f i, ii, iii IAS 36. Åtta av tio företag har upplyst om känslighet för förändringar i viktiga antaganden. Bolag 3 och bolag 6 är de som inte har lämnat någon sådan upplysning. Detta är en klar förbättring jämfört med Hultén och Perssons undersökning vars upplysningsgrad stannar på 50 (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006). Jämfört med Junger och Kulls resultat för år 2006 som visade att 57 % av företagen upplyste på denna punkt om ett nedskrivningsbehov var aktuellt eller om ett nedskrivningsbehov inte skulle bli resultat av en rimlig förändring i ett viktigt antagande (Junger, C. & Kull, J., 2007). För att godkänna att upplysning lämnats krävde Junger och Kull upplysning enligt alla tre i, ii och iii delpunkter. Deras förutsägelse om att företagen skulle upplysa mer allt eftersom de lärde sig att tillämpa reglerna den har till viss del infriats. Fortfarande återstår dock mycket att önska just på delpunkt f som Hultén och Persson påpekar ska ge information så att en goodwill nedskrivning inte kommer som en överraskning (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006).

IAS 36 punkt 134 f i)

Två företag, nr 5 och nr 7, har lämnat uppgift om det belopp med vilket enhetens återvinningsvärde överstiger dess redovisade värde. Bolag 7 har angett att återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet 3,2 gånger. Företag nr 5 har en marginal mellan nyttjandevärde och bokfört värde på mellan 8-743 % beroende på i vilket land den kassagenererande enheten med goodwill finns. De uppger sig ha en marginal vid 1/10 högre diskonteringsränta med mellan – 5 och 638 %. Företaget klarar 10 % lägre kassaflöden med en marginal på mellan – 3-659 %. De uppger också att den riskfria ränta de använt i beräkningen av diskonteringsfaktorn är 4,3 % utom i Polen där den är 4,8 %. I två av företagen har nedskrivning av goodwill skett så denna punkt var inte tillämplig för dem. Återstår sex bolag som inte upplyst om hur mycket återvinningsvärdet överstiger det redovisade värdet. Det har i alla fall inte skett i goodwill noten men kan finnas någon annanstans i årsredovisningen.

IAS 36 punkt 134 f ii)

Inget av företagen har upplyst om värdet som är tilldelat det viktiga antagandet. Två av bolagen har gjort nedskrivning. Resultatet är nedslående men inte särskilt förvånande eftersom det är svårt att tolka vilket värde som ska upplysas om. Junger och Kull kom fram till samma resultat för räkenskapsåret 2006.

IAS 36 punkt 134 f iii)

Upplysning om förändring i de värden som tilldelats de viktigaste antagandena har efterföljts av sex av tio bolag. Företag nr 1 har angett att de klarar 1 % högre diskonteringsränta och 1 % lägre bruttomarginal. Företag nr 4 klarar max en diskonteringsränta på 7,2 %. Företag nr 7 klarar 0,6 % höjning av diskonteringsräntan. Företag 10 har angett att tillväxten för segmentet kan understiga den prognostiserade med 30 % innan nedskrivning kan uppstå. Företag 12 har noterat att nedskrivningstestet klarar en 10 procentig försämring i prisparametrarna i SEK utan nedskrivningsbehov. Studien visar en upplysningsgrad på 60 % vilket är en försumbar förbättring i jämförelse med Junger och Kulls resultat där 56 % (29 av 51) klarade denna upplysning (Junger, C. & Kull, J., 2007). Hultén och Persson fick också ett lågt resultat sammanlagt för punkten f det visade sig att 50 % hade lämnat upplysningar på denna punkt (Hultén, K. & Persson, L-E., 2006). Känslighetsanalysen är det mest intressanta i goodwillnoten eftersom det ger läsaren upplysning om hur nära nedskrivning företaget är enligt Harald Jagner, se vidare i stycke 4.1.5.

5.5 Analys av nedskrivningarnas upplysningskrav IAS 36 punkt 126-133

Nedan analyseras empirin utav upplysningskraven enligt IAS 36 *Nedskrivningar* punkt 126 t.o.m. 133 för de företag som gjort nedskrivningar vilka är företag 3 och 7. Detta har skett genom att se hur de efterföljt kraven. De båda företagen har upplyst enligt alla punkterna med undantag för punkt 130 c som gäller enskilda tillgångar och punkt 132 som avser viktiga antaganden som ligger till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. Dessa upplysningar har inte lämnats i goodwill noten men återfinns på annat ställe i rapporten för bolag 3. Enligt punkt 126 och 127 skall upplysning lämnas om de tillgångsslag som varit föremål för nedskrivning, återföring, omvärdering, vilka redovisats direkt mot eget kapital eller i resultaträkningen. Uppgift om detta återfinns inte i noten till goodwill i de båda företagen, men kan finnas någon annanstans i årsredovisningen. Möjligheten att göra en oberoende bestämning av goodwillvärdet, förutom den som ledningen presenterar är viktig för investerare, revisorer och reglerare. En sådan bestämning ger investerare möjlighet till att se samband hos ledningens rapportkvalitet. Att upptäcka när en goodwill är impaired är en av revisorns uppgifter. Dock ger inte upplysningarna tillräcklig information för att förutse framtida goodwill nedskrivningar (Hayn, C. & Hughes, P.J., 2006).

5.6 Analys av respektive företags diskonteringsränta och dess utveckling

Företagspresentation och respektive grafer i empiri kapitlet ligger till grund för analysen. Analysen av empirin visar att majoriteten sex stycken företag har höjt sin ränta helt enligt förväntningarna. Diskonteringsräntan har förblivit oförändrad i tre företag medan ett företag har gått åt precis motsatt håll och sänkt sin ränta. Enligt respondenten i företag 4 har företagets diskonteringsränta stigit eftersom marknadsräntan har ökat dessutom har beta värdet ökat. Respondenten i företag 7 förklarar att diskonteringsräntan ökat till 11,8 % beroende på att statslåneräntan ökat från 3,6 till 4 % samtidigt som lånekostnaden gått ned och riskpremien gått upp 0,3 %. Sammantaget har effektivräntan sänkts något. Respondenten i företag 9 berättade att företagets kapitalstruktur ändrats så att det nu har en nettofordran. Respondentens förklaring i bolag 5 till att diskonteringsräntan ökat något beror på att alla ingående komponenter justerats uppåt en aning. Riskpremien är dock den komponent som ökat mest. Respondenten i företag 6 upplyste om att den 10-åriga obligationsräntan har ökat och därför har diskonteringsräntan höjts, för att den riskfria räntan ökat. Dessutom har de lagt till en företagsspecifik riskpremie. Anledningen till att diskonteringsräntan ökat till 12 % beror enligt respondenten i företag 12 på att reporäntan höjts så att låneräntan har blivit dyrare. De använder WACC- modellen.

Diskonteringsräntan lämnas oförändrad på grund av att den stigande marknadsräntan inte har orsakat en stor förändring i kalkylen, enligt respondenten i företag 1. Företaget använder sig av sin kalkylränta och den har inte förändrat sig även om marknadsräntan har stigit, enligt respondenten i företag 3. Företaget 8 vill kommunicera ut en konstant diskonteringsränta över en längre tid, enligt respondenten. Respondentens förklaring till att diskonteringsräntan sänkts från 18 % till 15 % är att företaget idag har en alternativkostnad på 15 %. Företaget har idag möjlighet att låna pengar till 15 % ränta vilket det inte hade tidigare eftersom det som nyetablerat ansågs vara ett riskföretag, enligt respondenten i företag 10.

6 Slutsats

I detta kapitel presenteras de slutsatser som ämnar svara på uppsatsens huvudfråga. Kapitlet indelas i tre avsnitt: svar på uppsatsens huvudfråga, egna reflektioner och förslag till fortsatt forskning.

6.1 Huvudfrågan besvaras

Uppsatsen har en huvudfråga som lyder:

Ger noten till goodwill tillräcklig upplysning om värdet i tillgången?

I analysen av goodwill i förhållande till totala tillgångar har vi funnit att företagens goodwill värde utgör en betydande del av tillgångarna. Immateriella tillgångar utgör en allt större del av tillgångsmassan vilket debatteras i artiklar. Vi befinner oss i en högkonjunktur då många förvärv sker vilket påverkar andelen goodwill i förhållande till totala tillgångar. I samband med införandet av IFRS 3 där alla tillgångar och skulder och eventualförpliktelser identifieras till verkligt värde där residualen blir goodwill har medfört att fler immateriella tillgångar har identifieras därmed borde goodwill ha minskat. I och med att de planliga avskrivningarna upphörde så borde goodwill öka i förhållande till totala tillgångar och resultatet förbättrats. Om IFRS 3 inte tillkommit så hade förmodligen goodwillvärdet hos företagen varit ännu större i dag pga. högkonjunkturen.

I analysen av upplysningskraven enligt IAS 36 punkt 134 avseende nyttjandevärdets marginal till nedskrivning har vi noterat att företagen har upplyst i större utsträckning än tidigare. Vi har även jämfört med tidigare undersökningar vilket stödjer vår observation. Anledningen till att några upplysningar saknas kan vara att det är en konflikt mellan att å ena sidan upplysa och andra sidan lämna för mycket information till konkurrenter. En annan orsak kan vara att IFRS är principbaserad och medger flexibel tolkning. Vi noterade i analysen att endast två av tio företag har gjort nedskrivning 2007. Att det är så få som har gjort nedskrivningar kan bero på högkonjunkturen. Analysen av upplysningar om nedskrivningar enligt IAS 36 punkt 126 – 133 bekräftade tidigare studier som visar att efterlevnad av dessa upplysningar följs i högre grad. I de fall där upplysning saknas kan detta bero på känsligheten i informationen.

I artikeln *Leading Indicators of Goodwill Impairment* omnämns en modell för att kunna förutsäga tidpunkt för eventuell goodwillnedskrivning, men har en tillförlitlighet som motsvarar 50 %, vilket enligt författarna var tillräckligt för analytikerna (Hayn, C. & Hughes, P.J., 2006). Om man kunde få upp tillförlitligheten i denna modell eller annan modell till 80 %, så kunde man tycka att det är tillräcklig upplysning om värdet av goodwill. Man får inte glömma att goodwill består av en förvärvad del enligt nya regler och en upparbetad del som ännu inte syns.

Noten till goodwill ger mycket information om värdet, men endast det historiska värdet från förvärvstillfället, inte vad den är värd idag. Man vet med säkerhet att värdet inte understiger det redovisade värdet tack vare impairment testet som ger en nedskrivning omedelbart. Med detta konstaterar vi att noten till goodwill är enbent eftersom den inte visar värdeökning i befintlig goodwill.

6.2 Uppföljning av diskonteringsräntan

Analysen av diskonteringsräntans utveckling de senaste tre åren visar att majoriteten har höjt sin ränta pga. höjda marknadsräntor. Den faktor som har ökat mest är den tioåriga stadsobligationsräntan. Detta var enligt vår förväntan, men det är förvånande att inte alla höjde sina diskonteringsräntor. Orsaken till att tre företag kommunicerade ut en oförändrad ränta beror på att den har ett spann som den kan röra sig inom utan att behöva förändras. Under intervjuerna av respondenterna angående diskonteringsräntans utveckling kunde vi konstatera att kunskapen om diskonteringsräntan ökat.

Det framkom att de hade arbetat mer med de företagsspecifika riskkomponenterna än tidigare. Samtalen visade också att en säkerhet utvecklats i att ta fram diskonteringsfaktorn och i att utföra impairment testet än vad som fanns tidigare. Samtalet med revisorn visade också att företagen funnit sina modeller och att de används konsekvent på det vis som revisorn önskar. Det var intressant att ett företag hade sänkt sin diskonteringsränta. Anledningen till sänkningen är att företaget numera har uppnått en högre mognadsgrad och inte längre anses vara ett riskföretag. Investerarare fordrar ju en högre avkastning för större risker som bekant. Det verkar som om en praxis har satts eftersom alla fortfarande använder WACC metoden.

6.3 Egna reflektioner

Under studiens gång har vi noterat att etableringen av IFRS ökat genom att respondenterna är mer insatta sedan december 2006, vilket även revisorn vittnar om, och genom att upplysningskraven uppfylls i högre grad. Det är förväntat att det tar tid för en principbaserad reglering att etableras, utvecklingen går i rätt riktning. I och med att OMX har bytt ägare 2007 och blivit dotterbolag till amerikanska Nasdaq och Borse Dubai ställs högre krav. Detta kommer antagligen att leda till bättre börsinformation och kanske fler upplysningar. Kanske till och med det verkliga goodwill värdet kommer att synas i redovisningen eller upplysningarna? De nya reglerna visar att finansiell kunskap blir allt viktigare eftersom det handlar om verkliga värden det vill säga prognostiserade framtida värden i motsats till historiska värden.

Under studien märkte vi att företagen underlåter att informera om känslig information vilket är fullt förståeligt eftersom det ger för mycket information till konkurrenterna. Vi noterade under arbetets gång att det inte finns så många svenska artiklar vilket visar att debatten sker i USA i större utsträckning än här. Detta kan vara negativt för utvecklingen eftersom det behövs debatt för att få fram en gemensam vägledning som reflekterar svenska företags situation. Eftersom IFRS är principbaserad behövs praxis för att finna lämplig tolkning av flexibel tillämpning, vilket betyder att mer debatt i ämnet bör föras.

6.4 Förslag till fortsatt forskning

Ett förslag till fortsatt forskning är att bevaka upplysningskravens efterföljning. Diskonteringsräntan är också ett intressant objekt att följa upp ytterligare. Intressant kan vara att följa upp både diskonteringsräntan och nedskrivningar när en lågkonjunktur kommer. Även en uppföljning utav diskonteringsräntans komponenter kan vara intressant eftersom respondenterna tycks var mer pålästa inom ämnet än tidigare. Man kan även utvidga studien till att omfatta alla noterade bolag. En annan intressant uppföljning kan vara att analysera utvecklingen utav den nybildade Norden börsen vilket är en förtätning av börser där de söker synergier, kanske goodwill?

Referenslista

Böcker:

Backman, J. *Rapporter och uppsatser*, Studentlitteratur s.31, Lund, 1998

Booth, W. C., Colomb, G. G., Williams, J. M., *Forskning och skrivande*, Studentl., Lund, 2004

Brealey, R A & Myers, S C & Marcus, A J., *Fundamentals of Corporate Finance*, 4th edit
New York: McGraw-Hill/Irwin Companies, Inc., 2004

FARs Engelska Ordbok, 11:e upplagan, 2001

Internationell redovisningsstandard i Sverige IFRS/IAS, FAR förlag AB Stockholm, 2007

Lundahl, U & Skärvad, P-H., *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Studentl.,
Lund 1999

Marton, J., Falkman, P., Lumsden, M., Pettersson, A-K., Rimmel, G. , *IFRS i teori och praktik*, 2007

Patel & Davidsson, *Forsknings metodikens grunder - att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur, Lund, 1994

Patel & Davidsson, *Forsknings metodikens grunder - att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur, 2003

Rosengren, K-E & Arvidsson, P., *Sociologisk metodik*, Almqvist & Wiksell Förlag, Lund, 2001

Rosengren & Arvidsson, *Sociologisk metodik*, Liber AB, Malmö, 2002

Artiklar:

Cearns, K., *IFRS and M&A: more transparency but at a cost*, International Financial Law Review, Vol. 24 Issue 7, p.56-58, 2005

Dogra, K., *Accounting for goodwill*, Financial Management, May, p.25-27, 2005

Duangploy, O., Shelton, M., Omer, K., *The Value Relevance of Goodwill Impairment Loss*, Bank Accounting & Finance, Aug/Sep, Vol. 18 Issue 5, p.23-28, 2005

Ek, G. & Pettersson, G., *Är IFRS en tickande bomb?*, Balans nr 10, s.21-23, 2007

Esquivel, O. & Gornik-Tomaszewski, S., *Fair Value Measurements in Impairment Testing: How SFAS No.157 Increases Consistency and Comparability*, Review of Business, Vol. 27 Issue 4, p.19-24, 2007

Hayn, C. & Hughes, P.J., *Leading Indicators of Goodwill Impairment*, Journal of Accounting, Auditing & Finance, Vol. 21 Issue 3, p.223-265, 2006

Hepurn, B., *A Necessary Evil?*, Marketing Management, Nov/Dec, p.34-38, 2002

Hultén, K. & Persson, L-E., *Tre heta IFRS-områden Goodwill – ett område som krävt betydande insatser*, Balans nr 6/7, s. 29-32, 2006

Hökervall, B., *Börslistan visar vad som hänt*, Aktiespararen nr 4, april 2008

IOMA, *New IASB Rules for 2005 Mean One-Time Hit For Excess Goodwill*, IOMA's Report on Managing the General Ledger, April, p. 2-3, 2003

King, A. M., *Applying New M & A Accounting Rules*, Strat. Finance, Nov, Vol. 83, Issue 5, 2001

Marton, J., *Rättvisande redovisning – i princip?*, Balans nr 11, s.18, 2007

Olsen, M. C. & Halliwell, M., *Intangible Value Delineating Between Shades of Gray*, Journal of Accountancy, May, p.66-72, 2007

Schultze, W., *The Information Content of Goodwill-Impairments under FAS 142*, Schmalenbach Business Review (SBR), July, Vol. 57 Issue 3, p.276-297, 2005

Databas:

Business Source Premier

Intervjuer:

Jagner, Harald. Auktoriserad revisor, Deloitte, 12 mars 2008

Respondenter för respektive företag, 2008

Lagar och Förordningar:

SFAS 141 & SFAS 142 & 157

Förordning (1910/2005/EG)

Internet:

Konjunktur Institutet: <http://www.konj.se> 2008-03

Financial Accounting Standards Board (<http://www.fasb.org/>) 2008-03

Referens till annan uppsats:

Junger, C. & Kull, J., *Upplysningar enligt IAS 36 punkt 134 – Efterföljs kraven i större utsträckning år 2006 jämfört med år 2005?*, 2007

Johansson, K., M., Källman, M., Norrlender, J., *Impairment Test av Goodwill – analys av diskonteringsräntan*, 2007

Annat:

Strömberg T. & Lindqvist M., *Impairment of Assets*, Internutbildningsmaterial Deloitte, 2006

Foster, J., *IFRS versus US GAAP*, Internutbildningsmaterial Deloitte, 2007

Respektive årsredovisning, 2007

Göteborgs Posten, 2008